The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VIŅĶELS
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave, Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — D. Vallena,
648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U. S. A.
SATURDAY, OCTOBER 30, 1965.

LATVIJA
AMERIKĀ

87. N-RS. SESTDIENA, 1965. GADA 30. OKTOBRIS. 15. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VIŅĶELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Nujorkas redakcijas vaditājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave, Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vaditāja D. VALLENA
648 South 23rd Ave, Bellwood, Ill., 60104, U. S. A
tālrunis 544-4278

Nozīmīgs pasākums

Daudz kanadiešu un amerikāņu laikrakstos lasīts par studentu demonstrācijām pret ASV valdības nostāju Vietnamas jautājumā, kā arī par ārkārtīgi aktīvo komūnisma propagandu ASV universitātēs. Organizācija ALL-AMERICAN CONFERENCE TO COMBAT COMMUNISM, kuras dalībniece ir arī Amerikas latviešu apvienība izstrādājusi programmu referātiem un runātājiem ASV kolledžās, kā arī sastādījusi piemērotu runātāju sarakstu (ap 50 personu), lai dotu iespēju studentiem kolledžās iepazīties ar komūnisma īsteno seju, pretēji pēdējā laikā te plaši izplatītajai komūnistiskajai propagandai, it sevišķi mācību iestādēs. Šīs programmas izstrādāšanā piedalījies arī ALAs centrālās valdes priekšsēdis un Merilendas universitātes profesors P. Lejiņš.

Ar Lilly Endowment, Inc. materiālo atbalstu, organizācijai izdevies apzināt vairāk nekā trīsdesmit p ē d ē j o g a d u laikā no politisko ieslodzījuma Čehoslovakijā, Sibirijā, Kubā, Tibetā u. c. izkļuvušus bēgļus, kas no saviem personīgajiem, nesenajiem piedzīvojumiem komūnisma jūgā varēs ASV jaunatnei paust patiesību par komūnismu. Runātāji nāk arī no apspiesto tautu vidus, ir ar labām angļu valodas zināšanām un var apgaismot daudzus faktus par komūnismu un tā īstajiem mērķiem. Runātāju sarakstā ir arī vairāki baltieši, to vidū Eriks Dundurs no Mineapoles — ALAs centrālās valdes priekšsēža vietnieks pēc tās priekšsēža, vicepriekšsēdis un informācijas biroja vadītājs, tagadējais ALAs valdes padomnieks.

Organizācija All-American Conference to Combat Communism sastādās no vairāk nekā 40 iespaidīgām ASV nacionālām, sabiedriskām, baznīcu, audzināšanas un veterānu organizācijām, kuŗās apvienoti ap 50 milj. biedru. Tajā ietelp ASV leģions, arodbiedrības un citas iespaidīgas organizācijas.

Organizācijas rīcībā bez referentiem un runātājiem ir arī 14 minūšu gara filma, kas uzskatāmi parāda komūnisma būtību, mērķus un citus faktus.

Latviešu organizācijas un draudzes, it sevišķi latviešu jaunatnes un studentu organizācijas aicinātas pievērst šim pasākumam sevišķu vērību. Latviešu studenti kolledžās aicināti ierosināt šos referātus pieprasīt, lai tos noklausītos plašākas studentu aprindas.

Tuvāka informācija iegūstama, rakstot angļu valodā tieši organizācijai: All-American Conference to Combat Communism, 514 La Salle Building, 1028 Connecticut Ave. N. W., Washington, D. C. 20036, tel. 202-296-4870

ALAs sekretariāts

Vai esat jau atsaukušies?

„Pienākumā pret tēvzemi Daugavas Vanagu apvienība Ziemeļkalifornijā nosūta ziedojumu 50 dol.," raksta ALAi apvienības priekšnieks T. Sīlis.

Pensionārs Jānis Cālītis Takomā raksta: „Esmu 72 gadus vecs, bet nevaru palikt malā noskatīties un nekā nedarīt. ALAs aicinājumam pievienoju 5 dol."

Elza Gille Tulsā, Oklahomā, sūta 25 dol un piezīmē: „No sirds sūtu šo mazumiņu. Ar lielāko interesi sekoju sekmēm un esmu lepna, ka varu būt viena no līdzdalībniecēm."

Pirms mēneša izsūtītajam ALAs aicinājumam ziedot darba kāpināšanai uz 25. oktobri tautiešu ar ārtavām jau bija atsaukušies kopsummā par $12.000, bet no daudziem vēl atbildes jāgaida.

Tautietis J. Radziņš no Detroitas savai ārtavai pievienojis pavadrakstu: „Visi apstākļi rāda, ka latviešu tauta savu ciņu par brīvu Latviju katrā ziņā uzvarēs, kaut arī vēl ilgi, varbūt — otrus 25 gadus būs jācīnās. Ja ikviens savu graudu sētu, tad vajadzīgie 25.000 dol. droši sanāks."

Ziedojumi sūtāmi: American Latvian Association, Inc., Room 806-7, Edmonds Bldg., 917 15th Street, N. W., Washington, D. C. 20005.

Toronto latviešu baptistu draudze 24. oktobrī ar svinīgu dievkalpojumu un garīgu koncertu atzīmēja 14. gadasvētkus. Uzņēmumā A. Purvs diriģē draudzes kori; aizmugurē vidū solists Pēteris Gelstauts, priekšā sēž (no kreisās) mācītāji A. Meija, R. Ekšteins un A. Stefenbergs.
Foto: J. Liģers

Naivitāte vai politiska narkoze?

Cīngišhana laikmets ar barbariskajiem iekarojumiem gan pieder jau vēsturei, bet tas nav nemaz tik sen, kad Sibirijas vergu nometnes bija ierastas lietas ar Sibirijas vergu nometnēs sūtītiem cilvēkiem. Abi ierosinājumam piekrita. Iepriekšējā telefoniskā sarunā, kā izteicās J. Niedra un ko apstiprināja arī V. Upeslācis, panāca vienošanos, ka latviešu pārstāvjiem dos iespēju programmas skatītājus iepazīstināt ar komūnistu inkriminējošiem dokumentiem, kas daudzos gadījumos vērsti pret nacionāliem darbiniekiem dažādās brīvās pasaules valstīs. Ievērojot faktu, ka ne J. Niedra, nedz V. Upeslācis nezina tiešos apstākļus par prāvu, kas pašreiz notiek okupētajā Latvijā, šis gadījums varēja būt tikai par izejas punktu interviņai, kuras nolūks iepazīstināt Kanadas sabiedrību ar komūnistu vispārējiem apvainojumiem, kuŗu dažādos veidos iepludina demokratiskajās zemēs, Kanadu ieskaitot.

Šādā nolūkā J. Niedra un V. Upeslācis 14. oktobrī ieradās CBC studijā Toronto, kur raidījuma „This Hour Has Seven Days" darbinieki ar producentu un režisoru Lafoliju priekšgalā viņus iepazīstināja arī ar konkrētajiem materiāliem — komūnistu izplatītajiem izdevumiem „Bēgļi bez masām," „Kas ir Daugavas Vanagi," „Dzimtenes balss" u. c. Studijā vēlreiz pārrunāja intervijā skaramos jautājumus. Pēc iedarbi raidījuma režisors Lafollis pēc pirmā jautājuma, vai pazīst prāvā apsūdzētos un kāda ir pārliecība par apsūdzēto pārkāpumiem, pārgāja uz latviešu tautas attieksmēm ar okupācijas varu, galvenokārt — kādēļ latvieši nav pretojušies vācu okupācijas varai u. t. t. Intervijas gaitā skārot arī personīgus jautājumus, raidījuma ievirze kļuva tendencioza, kādēļ tūlīt pēc intervijas uzņemšanas filmā J. Niedra un V. Upeslācis izteica protestu par iepriekšējā sarunā neskartu jautājumu pacelšanu raidījumā. Nākošajā dienā ar advokātu A. Zuti raidījuma vadībai iesniegtā intervijas anullēšanas prasība, uz kuŗas pamata uzņemtā filmas pārraidīšana, kā tikko paziņots, atlikta.

Pēc šī starpgadījuma, par kuŗu J. Niedra un V. Upeslācis informēja arī LNAK padomes ārkārtas sesijā Hamiltonā, rodas jautājums, kādēļ Kanadas valdības kontrolētais raidītājs ar tādu neatlaidīgu interesi seko notikumiem okupētajā Latvijā, bet izturas vienaldzīgi pret latviešu lielākajiem kultūras sarīkojumiem, kā tas, piemēram, bija vērojams aizvadītajos dziesmu svētkos Toronto. Cik izdevies uzzināt no vispārējiem ziņojumiem kanadiešu presē, iepriekš minētā tiesas prāva Rīgā notiek nevienā no tiesu iestādēm, bet speciāli sagatavota VEFa „kultūras zālē" kur sevišķa vieta ierādīta televīzijas un radio raidītājiem, tāpat arī ārzemju preses pārstāvjiem. Tas liek domāt, ka pēc vairāk nekā 20 gadiem apsūdzētajiem pārkāpumi vācu okupācijas laikā pierakstīti ne tik daudz juridiskās interesēs, kā pagandas nolūkos.

R. N.

Toronto Dainas koris pirms kāpšanas autobusā pateicas par cirsnīgo uzņemšanu Otavas latviešiem ar dziesmu; pa labi — kora diriģents Jānis Pālens.
Foto: JAK

Aivars Ruņģis

ZIEDOSIM ARĪ DOMAS UN IEROSINĀJUMUS!

KO PATEIC UN KO NEPATEIC ALAS AICINĀJUMS ZIEDOT?

Latviešu presē ir publicēts un ASV latviešiem piesūtīts Amerikas latviešu apvienības centrālās valdes aicinājums ziedot „apvienības darbības atbalstam". (Vieglākas identificēšanas labad apzīmēsim šo par aicinājumu, kas prasa saziedot 25.000 dolaru.) Tas ir visai interesants dokuments, kas atklāj un pateic vairāk nekā uzrakstīts. Tāpēc ir loti vēlams iepazīties ar tā dažādajiem aspektiem.

Nelevērosim šoreiz faktu, ka kļūdainas izteiksmes dēļ (Aicinājumā teikts: „Kā tas noskaidrojies ALAs centrālās valdes nesenās apspriedēs Eiropā...") varētu saprast, ka ALAs valde būtu bijusi uz kaut kādām apspriedēm Eiropā, kaut dokumentos šāda kļūdaina valoda nebūtu pielaujama!

Vispirms, aicinājums ietver vērtējumu (lai neteiktu — kritiku) par apvienības līdzšinējo darbību. Tas nerunā par jauniem pasākumiem, bet tikai par līdzšinējās „darbības kāpināšanu". Taču šis kritiskais vērtējums tūdaļ arī atklāj, ka darbības kāpināšanai „vajadzīgi lielāki līdzekļi". Tieši šai punktā slēpjas, aicinātājiem to zinot vai nezinot, aicinājuma vājā vieta. Ja ALAs centrālā valde, bez šo nepieciešamo ziņojumu prasību pēc mandāta, ar ko aizbildināt vai atvairīt jebkuru kritiku par darbības turpināšanu bez kāpināšanas. Ko gan citu nozīmē šis paragrafs: „Ja latvieši gribētu redzēt divas minētās akcijas īstenotas: starptautisko informācijas akciju un paplašinātu Madrides raidījumu atbalstu, kas prasītu vismaz pa vienam papildu darbiniekam ASV un Madridē un citus līdzekļus informācijas kampaņai vienam gadam, tad reāli no šīs līdzekļu vākšanas būtu jāgaida nevis $10.000, bet gan $25.000 Vai tas būtu iespējams? Uz to atbildi var dot tikai tautieši paši."

Kādu tad nu aicinājums rakstūro pieminēto „starptautisko informācijas akciju"? Aicinājums saka, ka it īpaši nesen neatkarību ieguvušās „tautas, to valdības un to pārstāvji būtu sistēmatiski un efektīvi informējami par Latviju un pārējām Baltijas valstīm ar piemērotu literatūru attiecīgajās valodās un, varbūt, personīgos apmeklējumos attiecīgajās valstīs. Šāda akcija prasa papildu personālu un līdzekļus." — Uzrunātais, protams, viegli saprot citētā paragrafa pēdējo teikumu! Bet kas ir personīgi apmeklējumi attiecīgās valstīs", kāda ir „piemērota literatūra", kas ir „attiecīgās valodas", ko saprast ar „sistēmatisku un efektīvu informēšanu"?

Tā sauktā „starptautiskā informācijas akcija" paslēpta aiz tāda vispārinājumu sablīvējuma, ka uzrunātajiem nav nekāda konkrēta priekšstata par to, kas ALAs centrālai valdei praktiski padomā. Šo neziņu vēl pastiprina tas, ka ALAs valde nav droša, kur visi tās centieni saplūdīs, jo tā aicinājumā sakās „pacelt Baltijas valstu atbrīvošanas jautājumu starptautiskā forumā, piemēram, Apvienotajās nācijās." Izteiksme „piemēram" gan nepauž,

Ir zīmīgi, ka šī aicinājuma daļa, varbūt, ir tieši tā, kas visskaidrāk izteic ALAs valdes nostāju iepretī ziedotājiem un nacionālpolitiskajam darbam: ja ALAs valdei radīsies pietiekami daudz līdzekļu, tad valde darbosies un arī ziedotājam atklāsies, kam ziedots. Taču šāda pieeja, diemžēl, skaudri norāda, ka ALAs valdei acumirklī varētu nebūt konkrētu plānu — ko un kā darīt. Vai tas sekmēs ziedotāju atsaucību?

Otra aicinājumā piemінētā akcija, ko nosauc par „paplašinātu Madrides raidījumu atbalstu", aizrāda, ka ALAs centrālā valde vēlas savu atbalstu latviešu valodas raidījumiem paplašināt ar „vienu darbinieku Madridē", jo „solīts, ka šos raidījumus atjaunos paplašinātā veidā." Aicinājumā nav minēts, kas — ko — kam solījis. Te ziedotājs, droši vien, labprāt vēlētos zināt, cik liels materiāls atbalsts lēsts tieši solīto raidījumu atbalstam. Šādas summas minēšana varētu ietekmēt ziedotāja izšķiršanos tikai labvēlīgi, jo viņam būtu apziņa, ka par līdzekļiem, kas kalkulēti noteiktiem uzdevumiem, ja soliījumi neīstenotos, ziedotājiem arī tālāk būtu noteiktas kontroles iespējas.

Visvājākais punkts visā aicinājumā tomēr tas, ka aicinājums runā par līdzekļiem „vienam gadam", bet neparedz, kas ar visiem ievaditajiem pasākumiem varētu notikt nākamajā, aiznākamajā gadā. Vai to „būt vai nebūt" loti neatkarīsies no „tautas untumainā prāta", kas savai rīcībai parasti grib redzēt tveramus, taustāmus panākumus tau visai drīz? Bet nacionālpolitiskajā darbā ir tā, ka nereti vien dažs labs sūrs un pašaizliedzīgs darbs atmaksājas un augļus nes tikai pēc gadu desmitiem.

Tāpēc šodien, sakarā ar aicinājumu ziedot, ir arī šādi svarīgi jautājumi: ko darīsim tad, ja nesaziedosim 25.000 dolaru? Un ko nākošgad, ja šogad saziedosim lielo 25.000 dolaru summu, kas tikai ievaditu ceļu daudziem svarīgiem darbiem?

Tāpēc ne tikai ziedosim, bet sūtīsim arī savus ierosinājumus, savas domas apvienības valdei. Mums ASV ir un būs tikai viena Amerikas latviešu apvienība, bet viena — visiem!

Frankfurtes grāmatu mese

KAS PAR LATVIJU UN LATVIEŠIEM TEIKTS CITU TAUTU IZDEVUMOS. — LATVIEŠU GRĀMATAS PAD. SAVIENĪBAS NOVIETNE. — KOMŪNISTU PROPAGANDAS VIETĀ BALTAS LAPAS. — KO UN KĀ MĒS KOPĪGI VARĒTU VĒL VEIKT?

Gadskārtējā Frankfurtes grāmatu mese Vācijā šogad notika no 13. — 18. oktobrim. Ap 2350 apgādu no 38 valstīm 1401 stendā rādīja savas publikācijas ne tikai grāmatu tirgotājiem, kuru dēļ šī starptautiskā skate galvenokārt rīkota, bet arī grāmatu mīļotāji varēja iepazīties ar jaunāko iespieddarbu ražu.

Dažas valstis (17) līdztekus atsevišķu apgādu stendīem bija rīkojušas arī kollektīvas izstādes. Tikai ar kopējām skatēm pārstāvētas bija Austrālija, Izraēla, Ķīna (sarkanā), Norvēģija, Rumānija un Pad. savienība. Pēdējā reprezentējās ar 50 apgādiem, no kuriem 44 atrodas Maskavā, 2 Ķijevā un pa vienam Minskā, Tallinā, Rīgā un Viļņā. Lielākā daļa šo apgādu ir ierobežotu speciālu nozaru izdevniecības.

Mese iedalīta 9 speciālitāšu grupās: 1) daiļliteratūra; 2) reliģija, 3) jaunatne, 4) zinātne, 5) māksla, 6) speciālitātes un kartes (kartes kā tādas, globi un atlanti), 7) jauktas nozares, 8) literārās skaņu plates un 9) nāciju izstādes.

Eksponātu skaits tik liels, ka to apskate un vērtējums laikraksta slejās nav iespējams. Apmierināsimies tikai ar to, kas mums kā latviešiem šai izstādē varēja likties interesants. Pievēršot sevišķu uzmanību tam, kas par Latviju un latviešiem teikts citu tautu izdevumos, mēģināsim izdarīt dažus zondējumus milzīgajā grāmatu klāstā.

Jau pirmajā telpā aiz kases uzmanību saistīja „Pasaules literātūras leksikons" (Gero von Wilpert — Lexikon der Weltliteratur, Alfred Kröner Verlag Stuttgart). Tajā ievietotas tikai literātu biogrāfijas ar īsiem komentāriem un galveno darbu uzskaiti. Ar prieku jākonstatē, ka latviešu rakstnieki un dzejnieki šai darbā plaši pārstāvēti. Par to, domājams, pateicība pienākas mūsu filologam un literātūras pētniekam Dr. Alfredam Gāteram, jo viņa vārds lasāms šī izdevuma līdzstrādnieku sarakstā tūlit aiz titullapas.

Steidzīgi šķirstot, šai leksikonā atrodami šādi mūsu rakstnieki: Akurāters, Aspazija, Auseklis, Blaumanis, Brigadere, Dziesma, Dzijums, Janševskis, Jaunsudrabiņš, Vold. Kārkliņš, Pāvils Klāns, Zinaīda Lazda, Zenta Mauriņa, Aīda un Andrievs Niedra, Plūdons, Rainis, Raudive, Skalbe, Strēlerte, Virza. Bez šaubām, lasot grāmatu sistēmatiski, būtu bijuši atrodami arī vēl citi vārdi.

Par Aleksandru Čaku teikts: stipri nacionāls noskaņojums, beidzot komūnists; Jāņa Sudrabkalna raksturojumu beidz piebilde: kopš 1940. g. komūnistiska propaganda (atzīmēts arī, ka kopoti raksti iznākuši no 1958. — 1962. g.); no Andreja Upīša amatiem minēts nodaļas vadītājs izglītības komisārātā komūnistu valdībā 1919. g. (minēti viņa darbi līdz 1946. g.).

Salīdzinājumam dažas enciklopēdijas:

1) Lielā franču vārdnīca „Grand Larousse" (10 sējumu) stāsta: Latvija — sociālistiska padomju republika. Pieminēts 1940. g. 16. jūnija padomju ultimāts, kam sekojusi totāla okupācija. Jauns parlaments 21. 7. 40. esot proklamējis Latviju par padomju republiku, kas 5. 8. 40. inkorporēta Pad. savienībā. Ievietoti Raiņa un Andr. Upīša attēli un Rīgas panorāma. Latviešu literātūras apskatā minēti Pumpurs, Auseklis, Juris Alunāns, Rainis, Poruks, Veidenbaums, Blaumanis, Skalbe, Akurāters, Upītis. Alfabētā atsevišķi atzīmēti vēl Akurāters, Rainis, Upītis (Staļina prēmija — Prix Staline 1951) citus steigā neatradu. Vilis Lācis nav pieminēts (atrodams vienīgi izskaidrojums franču vārdam lacis).

2) Italiešu „Hoepli enciklopēdijā" (5 biezi sējumi) par Latviju teikts, ka tā kopš 1940. g. ir Pad. savienības sastāvdaļa. Sniegtas ziņas par iedzīvotāju sastāvu, ticībām, ģeogrāfiju, latviešu valodas vecumu un radniecību ar citām valodām, kā arī mūsu burtu izruna. Minēts, ka Rīgā ir universitāte. Valdības forma esot analoģiska pārējām Pad. savienības valstīm. Tomēr atzīmēts, ka Latvija kopš 1918. g. bijusi neatkarīga demokratiska republika. Šai vārdnīcā atrodam ne tikai mūsu rakstnieku, bet arī citu mākslu pārstāvjus. Pieminēti gleznotāji T. Ūdris, P. Kalve, Matvejs, Rozentāls, Ansis Cīrulis, Vidbergs, Suta, Madernieks, arhitekti Pēkšens, Baumanis, Kundziņš. No literātiem atzīmēti Neikens, Pumpurs, Auseklis, Lautenbachs, Kaudzītes, Kr. Ak-nāns, Blaumanis, Poruks, Deglavs, Niedra, Saulietis, Plūdons, Aspazija, Brigadere, Bārda, Skalbe, Akurāters, Jaunsudrabiņš. Komūnistiskie rakstnieki pārstāvēti ar Sudrabkalnu, Upīti, Vili Lāci un Annu Sakси. — Redzams, ka abos šais izdevumos dažēji izlietoti padomju ziņu avoti.

3) Vācu viensēļuma vārdnīcā „Stauffacher Lexikon" par Latviju atrodamas šādas ziņas: kopš 1940. g. padomju republika; ap 1870. g. radusies latviski - nacionāla kustība, kas vērsusies pret rusifikāciju; 18. 11. 18. proklamēta neatkarīga demokratiska republika, 3. 10. 39. sekojis Pad. savienības uzspiestais palīdzības pakts un bazes, 1940. g. jūnijā vardarbīga okupācija un iekļaušana; ASV šo Pad. savienības izdarīto Latvijas aneksiju neatzīst. Zem virsraksta „Letten" par latviešu pārvietošanos starp citu teikts: 1940./41. un kopš 1945. g. lielas krievu izvestas deportācijas.

Latviešu literātūras apskats šai nelielajā leksikonā iesākts jau ar tautas dziesmām jeb dainām. Neatkārtojot citās vārdnīcās uzietos rakstniekus, še vēl pieminēts Aleksandrs Grīns ar piebildi „deportēts" un Eglītis (1906— esot proklamējis Latviju par padomju republiku, kas 5. 8. 40. inkorporēta Pad. savienībā. Ievietoti Raiņa un Andr. Upīša attēli un Rīgas panorāma. Latviešu literātūras apskatā minēti Pumpurs, Auseklis, Juris Alunāns, Rainis, Poruks, Veidenbaums, Blaumanis, Skalbe, Akurāters, Upītis. Alfabētā atsevišķi atzīmēti vēl Akurāters, Rainis, Upītis (Staļina prēmija — Prix Staline 1951) citus steigā neatradu. Vilis Lācis nav pieminēts (atrodams vienīgi izskaidrojums franču vārdam lacis).

2) Italiešu „Hoepli enciklopēdijā" (5 biezi sējumi) par Latviju teikts, ka tā kopš 1940. g. ir Pad. savienības sastāvdaļa. Sniegtas ziņas par iedzīvotāju sastāvu, ticībām, ģeogrāfiju, latviešu valodas vecumu un radniecību ar citām valodām, kā arī mūsu burtu izruna. Minēts, ka Rīgā ir universitāte. Valdības forma esot analoģiska pārējām Pad. savienības valstīm. Tomēr atzīmēts, ka Latvija kopš 1918. g. bijusi neatkarīga demokratiska republika. Šai vārdnīcā atrodam ne tikai mūsu rakstnieku, bet arī citu mākslu pārstāvjus. Pieminēti gleznotāji T. Ūdris, P. Kalve, Matvejs, Rozentāls, Ansis Cīrulis, Vidbergs, Suta, Madernieks, arhitekti Pēkšens, Baumanis, Kundziņš. No literātiem atzīmēti Neikens, Pumpurs, Auseklis, Lautenbachs, Kaudzītes, Kr. Aknāns, Blaumanis, Poruks, Deglavs, Niedra, Saulietis, Plūdons, Aspazija, Brigadere, Bārda, Skalbe, Akurāters, Jaunsudrabiņš. Komūnistiskie rakstnieki pārstāvēti ar Sudrabkalnu, Upīti, Vili Lāci un Annu Saksi. — Redzams, ka abos šais izdevumos dažēji izlietoti padomju ziņu avoti.

3) Vācu viensēļuma vārdnīcā „Stauffacher Lexikon" par Latviju atrodamas šādas ziņas: kopš 1940. g. padomju republika; ap 1870. g. radusies latviski - nacionāla kustība, kas vērsusies pret rusifikāciju; 18. 11. 18. proklamēta neatkarīga demokratiska republika, 3. 10. 39. sekojis Pad. savienības uzspiestais palīdzības pakts un bazes, 1940. g. jūnijā vardarbīga okupācija un iekļaušana; ASV šo Pad. savienības izdarīto Latvijas aneksiju neatzīst. Zem virsraksta „Letten" par latviešu pārvietošanos starp citu teikts: 1940./41. un kopš 1945. g. lielas krievu izvestas deportācijas.

Latviešu literātūras apskats šai nelielajā leksikonā iesākts jau ar tautas dziesmām jeb dainām. Neatkārtojot citās vārdnīcās uzietos rakstniekus, še vēl pieminēts Aleksandrs Grīns ar piebildi „deportēts" un Eglītis (1906— esot proklamējis Latviju par padomju republiku, kas 5. 8. 40. inkorporēta Pad. savienībā. Ievietoti Raiņa un Andr. Upīša attēli un Rīgas panorāma. Latviešu literātūras apskatā minēti Pumpurs, Auseklis, Juris Alunāns, Rainis, Poruks, Veidenbaums, Blaumanis, Skalbe, Akurāters, Upītis. Alfabētā atsevišķi atzīmēti vēl Akurāters, Rainis, Upītis (Staļina prēmija — Prix Staline 1951) citus steigā neatradu. Vilis Lācis nav pieminēts (atrodams vienīgi izskaidrojums franču vārdam lacis).

Pārskirstot dažus atlantus, atrodama šāda aina:

1) „Columbus Hausatlas in Wort und Bild" Baltijas telpas valstīm tekstā nav veltījis nevienas rindas. Austrumeiropas apraksts sākts ar sava veida „atvainošanos," ka visa šī telpa tiekot uzskatīta par vienu saimniecisku vienību, bet, pārlaižot acis Pad. savienībai veltītām slejām, negadījās uzdurties triju Baltijas valstu vārdiem. Attēlu daļā gan ievietots viens uzņēmums ar parakstu „Lettland, Riga, Freiheitsdenkmal," bet tuvāku paskaidrojumu trūkst. Karšu daļā Igaunija, Latvija un Lietuva iekļautas Pad. savienībā bez komentāriem. — „Columbus Weltatlas," kas ir lielāks par „mājas atlantu," ieturēts klasiskā atlantu stilā bez teksta un attēliem; tajā atrodamas tikai kartes (robežas kā iepriekš) un plašs vietvārdu saraksts.

2) Turpretī angļu valodā izdotais „The World Book Atlas" (Field Enterprises Educational Corporation Chicago, London, Roma, Sydney, Toronto) runā jau citu valodu. Kaut kartē „Eiropa pēc otra pasaules kara" visa territorija uz austrumiem no Rietumvācijas apzīmētā vienā krāsā (tātad — varētu teikt — krievu iespaida sfaira, jo atsevišķu valstu robežas tomēr iezīmētas), kartē „Eiropa pēc pirmā pasaules kara" Igaunija, Latvija un Lietuva apzīmētas katra savā krāsā, pie kam zem katras

(Nobeigums 6. lpp.)

NEIZDEVUSIES BALTIJAS FILMU NEDĒĻA STOKHOLMĀ

Komūnistu propagandisti nesekmīgi mēģināja „pārnest" uz ārzemēm Baltijas valstu brīvības zaudēšanās 25 gadu jubilejas svinēšanu, rīkojot Stokholmā Baltijas filmu nedēļu. Rīkotāja bija Zviedrijas un PSRS draudzības biedrība, kas ziņoja, ka, atzīmējot 25 gadus kopš Latvijā, Lietuvā un Igaunijā „atjaunota padomju vara", notiksot latviešu un igauņu filmu demonstrēšana. Latviešiem izrādīja filmas „Jānis Rainis" un „Tobago maiņa kursu". Filma par Raini ir veca, darināta vēl Staļina laikā, izteikts propagandas darbs. Otra filma ir par kāda latviešu kuģa atgriešanos Latvijā 1940. gadā, kad jau bija ienākuši krievi. Filmā redzams, ka „brašie jūrnieki" sarīko uz kuģa dumpi, uzvar „reakcionārus" un ar kuģi atgriežas mājās. Līdzīgas filmas rādīja arī igauņiem.

Komūnistu propaganda tomēr neatrada atsaucības. Zālē, kurā četrus vakarus no vietas demonstrēja filmas, bija vietas 450 cilvēkiem, bet katrā izrādē ieradās ap 10 latviešu (vai igauņu) un tikpat daudz zviedru.

☆

Krievu pasažierkuģis „Nagežda Krupskaja," kas uztur satiksmi starp Ļeņingradu, Helsinkiem, Stokholmu un Londonu, kādu vakaru, atstājot Stokholmu, uzskrēja sēklī pie Lidinges salas un netika nost vairākas dienas.

Šī vieta atrodas stundas braucienā no Stokholmas, tāpēc daudzi stokholmieši devās motorlaivās vai jachtās apbrīnot Ļenina „atraitni" sēklī (Krupskaja bija Ļenina „civilsieva"). Uz notikuma vietu tūlīt devās zviedru glābšanas kuteri, bet krievu kapteinis noraidīja to palīdzību. Krievi izsauca no Tallinas paši savu glābšanas kuģi „Ledokol 6", kas kādu nedēļu pūlējās novilkt kuģi no sēkļa.

Zviedru jūrnieku aprindās izteikta liela neapmierinātība, ka Zviedrijas ārlietu ministrija devusi atļauju citas valsts glābšanas kuģim iebraukt zviedru territoriālajos ūdeņos. Pēc starptautiskajiem likumiem, šādos gadījumos glābšanas darbu veic tās valsts kuģi, kuru ūdeņos klizma notikusi. Krievi savos ūdeņos līdzīgos gadījumos ir noraidījuši citu valstu kuģu palīdzību.

Kuģis „Nagežda Krupskaja" ir 5261 tonnu tilpuma un uz tā atradās 94 pasažieri. To vidū bija 30 zviedru tūristu, kuri devās uz Pad. savienību. Pašažieŗus pārsēdināja citā kuģī, kas tos nogādāja Ļeņingradā.

Ir novēroti gadījumi, ka padomju kuģi dažreiz ar nolūku uzbrauc sēklī, lai varētu uzkavēties ilgāk zināmā vietā un „glābšanas" kuģiem dotu iespēju veikt savus uzdevumus vajadzīgās informācijas iegūšanai citas valsts piekrastē.

A. Z.

LATVIJA

87. N-RS. SESTDIENA, 1965. GADA 30. OKTOBRIS.

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 503 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 366—3939;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—3076;

Ārlietu redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Zanis Zentiņš, 46 Lynd Ave., Toronto 3, Ont.; tālr. 535—1470.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neiztietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs teikats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Komūnisma krišana gaidāma ap 1970. gadu

Franču rakstnieks Mišels Gardē (Michel Garder) publicējis grāmatu „Padomju Krievijas režīma agonija" (L'agonie du regime en Russie Sovietique). Viņš grāmatā pasaka, ka komūnisma lejupeja ir iesākusies un tam drīzumā pienāks gals. Pēc viņa domām, pašreizējā režīma beigas varētu būt ap 1970. gadu, varbūt pat agrāk.

Autors saka, ka komūnisms prasa absolūtu diktātoru, kuŗa rīcībā ir visspēcīga policija. Tāds valdnieks bija Staļins. Viņa pēcnācēji ir vāji un pavēruši ceļu uz komūnisma krišanu. Izšķirošs solis šai virzienā bijusi destaļinizācija. Tikpat ievērojama loma piekrīt konfliktam ar Maocetungu.

Liela nozīme piešķirama apstākļiem, ka Pad. savienībā pamodusies kritika, kas sver un vērtē idejas, dzīvesveidu, iestādījumus. Jaunatne ir kritikas pusē. Profesiju pārstāvji — agronomi, skolotāji, tautsaimnieki, inženieŗi redz un saprot, cik maldīnoša ir komūnistiskā sistēma. Inteligence dažreiz jau tīri atklāti aizlec no marksisma - ļeņinisma. Techniķi nobažījušies, ka nekompetentā partija liek šķēršļus viņu panākumiem.

Valdības propagandu klausās ar nepatiku. Zemē aug neapmierinātība par saimnieciskajiem trūkumiem. Jaunie valdnieki Brežņevs un Kosigins izrādījušies nekompetenti, kādēļ tos sagaida Chruščova liktenis. Pēc autora ieskatiem, šāds stāvoklis ilgi nevar turpināties. Drīzumā jānāk revolūcijai no augšas. Izmantojot kādu neparedzētu gadījumu kāds uzņēmīgs indivīds var visu noslaucīt.

A. Z.

Tālinie ciemiņi apmeklēja Brāļu kapus un nolika pie mūžīgās uguns vainagu ar uzrakstu „Cīnītājiem par sociālismu.— Amerikas latvieši".— Tā raksta Rīgas propagandas lapa „Dzimtenes balss" 926. numurā.

Mazā grupiņa Amerikas latviešu, kas jūlijā apmeklēja okupantu svētkus Rīgā, vainagu nolieko, aizmirsa pateikt visas latviešu tautas sakāmo: „Paldies par Latvijas valsts iznīcināšanu, paldies par latviešu tautas verdzināšanu, paldies par mūsu brāļu, māsu, tēvu un māšu slepkavošanu cietumos un Sibirijas taigās!"

Fotouzņēmumu pārzīmējis Reinis Birzgalis

Eduarda Vingŗa viņete un ilustrācijas

(44. turpinājums)

Jānim todien līdz bija arī draugs — medicīnas students Jānis Lauva. Drīz Karīna ar savu Jāni lēniem soļiem devās uz priekšu, bet es paliku vienatnē ar otru Jāni. Sausmīga situācija, ko lai nu saku? — drudžaini lauzīju galvu, bet tā izrādījās tukša, padoma nezināja. Es taču diezgan labi pārzināju literātūru, apmeklēju teātŗus un mūzikas stundas, bet šai brīdī neviena prātīga doma neradās.

Jaunu meiteņu parastā nelaime ir tā, ka baiļēs no klusuma viņas spēj ļoti daudz sarunāt, kaut vai aplamības, bet nespēj apklust, lai ļautu izteikties arī otram. Tā arī es toreiz — pati nezinu, kā tas notika — tvēru pirmo nesakarīgo domu, kas pavīdēja:

„Vai esat lasījis Žaņa Ģinguļa Spoku stāstus? Ziniet, kaut kas sensācionāls!" Un es ātri sāku atstāstīt saturu . . .

„Vai jūs arī pati ticat spokiem?" nespēdams smieklus apvaldīt, iejautājās Jānis Lauva.

„Es pati?" garī novilku un neatbildējusi sāku saukt Karīnu, atgādinot, cik maz mums laika . . .

Karīna vēlāk man pārmeta, ka esmu izjaukusi viņai vienīgo iespēju labāk sapazīties ar Jāni Biezo. Es savu vainu atzinu, bet — jutos tobrīd tik dīvaini, apzinoties, ka stāvu nevis šāda tāda cilvēka, bet gan medicīnas studenta priekšā . . .

Bet Žeņas „dārgais" ir nevis kaut kāds medicīnas students vai, manis dēļ, kaut jau izstudējis ārsts, bet gan pats veselības ministrs, ar kuŗu viņa prot sarunāties visādās situācijās, pat gultā!

Par Žeņas uzticēšanos jūtos ļoti pagodināta. Viņa apgalvo, ka vienīgi man šo noslēpumu uzticējusi, bet vēlāk gan piezīmē, ka īstenībā to zinot visi universitātes pasniedzēji; zinot it labi, kas viņa ir ministram Grigarašam.

„Tādēļ, mīļā, par eksāmeniem es nebaidos," Žeņa paskaidro. „Tad es būšu ar eksāminētāju viena, un neviens pasniedzējs neiedrošināsies mani izgāzt!"

Žeņas paskaidrojuma nobeigums izskan visai paasi. Vai tas būtu drauds? Bet nē, — Žeņas sejā atkal ir burvīgais smaids, un viņa atkal un atkal lūdz:

„Mīļā, jūs taču mani nepametīsit nelaimē, vai ne?

Alkohols un viss tikko dzirdētais mani apmulsinājis. Kaut kādus secinājumus taisīt neprotu. Bet man Žeņas ir ļoti žēl, jo viņai gadījusies nelaime iemīlēties ministrā. Tomēr gadās jau arī tādas lietas. Bez tam — viņa nevar ierasties lekcijās, viņai jāstrādā, lai būtu kopā ar savu dārgumu. Un es taču neesmu necilvēks. Ja arī ne gluži visu dzirdēto, daļu no tā es saprotu. — Žeņai ir ļoti grūti.

13.

NEVEIKSME UN SĀPES

Gribētos būt mirušai un gulēt zārkā . . . Tad mani nožēlotu ne tikai šarmantā Žeņa un citi kolēģas, bet pat briesmīgais Ērdmanis, kas mani izgāza osteoloģijas kolokvijā.

Jā, kā tas īsti notika? Es taču biju jutusies tik pārliecināta, ka kaulu sistēmu pārzinu. Bez tam tas vispār bija pirmais gadījums, ka izkrītu pārbaudījumā!

Manas istabas kaktā stāv kaste ar kauliem. Cik reižu katru no tiem gan esmu savās rokās apgrozījusi? Sākumā to darīju. mācoties kopā ar Vairu un Daci, reizēm piebiedrojoties arī kautrajai lauku meitenei Līvijai. Un biju nostrādājusi vairākas dienas kopā ar Žeņu, lai viņai iemācītu „kaut ko apmēram" no osteoloģijas.

Viegli ar Žeņu nav, — to piedzīvoju ķīmijas laboratorijā. Asistents Šiliņš, man par pārsteigumu. patiešām „neredzēja," ka praktiski visas analizes iztaisīju es, Žeņai tuvumā pagrozoties. Un kad mācījāmies osteoloģiju, Žeņa arvien mani pārtrauca, ka tas nevajadzīgs un izlaižams, kad gribēju iedziļināties kādā jautājumā sīkāk.

Un šorīt bija kolokvijs. Biju ļoti uztraukusies Žeņas dēļ, jo taču zināju, ka viņa osteoloģiju nepārzina. Studiju istabā Žeņa atradās īsu brīdi. tad iznāca smaidīdama ar atzīmi „teicami." Dace saņēma novērtējumu „labi." Kā to izskaidrot?

Kad atvados, Žeņa mani pārliecinājusi visā pilnībā, ka viņas liktenis augstskolā un pat visa viņas privātā dzīve tagad atkarīga vienīgi no manis, no manas palīdzības. Tādēļ apsolu nostrādāt ne tikai ķīmijas un fizikas laboratorijas uzdevumus, bet arī sagatavot viņu katram eksāmenam tā, lai vismaz kaut ko zinātu, kā viņa pati teikusi. Apsolu arī nevienam cilvēkam mūsu kopējos noslēpumus neizpaust. Kā gan lai atstumju cilvēku, kas visu uzticējis un uzticējies? Es to nespēju.

13.

NEVEIKSME UN SĀPES

Gribētos būt mirušai un gulēt zārkā . . . Tad mani nožēlotu ne tikai šarmantā Žeņa un citi kolēģas, bet pat briesmīgais Ērdmanis, kas mani izgāza osteoloģijas kolokvijā.

Jā, kā tas īsti notika? Es taču biju jutusies tik pārliecināta, ka kaulu sistēmu pārzinu. Bez tam tas vispār bija pirmais gadījums, ka izkrītu pārbaudījumā!

Manas istabas kaktā stāv kaste ar kauliem. Cik reižu katru no tiem gan esmu savās rokās apgrozījusi? Sākumā to darīju. mācoties kopā ar Vairu un Daci, reizēm piebiedrojoties arī kautrajai lauku meitenei Līvijai. Un biju nostrādājusi vairākas dienas kopā ar Žeņu, lai viņai iemācītu „kaut ko apmēram" no osteoloģijas.

Viegli ar Žeņu nav, — to piedzīvoju ķīmijas laboratorijā. Asistents Šiliņš, man par pārsteigumu. patiešām „neredzēja," ka praktiski visas analizes iztaisīju es, Žeņai tuvumā pagrozoties. Un kad mācījāmies osteoloģiju, Žeņa arvien mani pārtrauca, ka tas nevajadzīgs un izlaižams, kad gribēju iedziļināties kādā jautājumā sīkāk.

Un šorīt bija kolokvijs. Biju ļoti uztraukusies Žeņas dēļ, jo taču zināju, ka viņa osteoloģiju nepārzina. Studiju istabā Žeņa atradās īsu brīdi. tad iznāca smaidīdama ar atzīmi „teicami." Dace saņēma novērtējumu „labi." Kā to izskaidrot?

Tad pienāca mana kārta. Pie kastes ar kauliem sēdēja subasistents Ērdmanis. Jutos pārliecināta, ka man neviena „fossa" vai „foramens" nevar sagadīties, kuŗā iekrist . . . Ērdmanis pasniedza man kādu kaulu, par kuŗu jāstāsta viss iespējamais. Par šo sīko nieku gan nebūtu daudz stāstāmā, jo tas varēja piederēt vienīgi plaukstas vai pēdas — metakarpālajiem vai metatarzālajiem kauliem. Vajadzēja vispirms pateikt, ka tas pieder rokai vai kājai, labajai vai kreisajai pusei. Bet es nespēju atbildēt, jo mazais kauliņš bija tik dīvains. Jutos nokaunējusies, ka nevaru precīzi atbildēt. Kaut ko minēt? Tikai to ne!

Ātri izšķirusies, piecēlos un pateicu, ka nejūtos pietiekami sagatavojusies kolokvijam. Ērdmanis gribēja kaut ko teikt, it kā dot vēl citu kaulu, bet es jau biju izsteigusies pa durvīm.

Vēl tagad atceros briesmīgo momentu, kad stāvēju ārpusē pie studiju istabas durvīm, studentu ielenkta. Un man bija jāstāsta, kā izkrītu . . . Pienāca arī kursa kollēga Irma Ķešāne, ķīmijas profesora meita. Viņa noklausijās manā neveiksmē un sāka skaļi smieties:

„Tas taču bija akmentiņš, ne kauls! Es to zinu. Kaulu kastē tas atrodas vēl no profesora Prīmaņa laikiem . . ."

Tagad, visu notikušo atceroties, mani mostas spīts: turpmāk mani vairs neizgāzīs! Es mācīšos vēl vairāk, zināšu vēl labāk! Bet galvenais — nedrīkstu kļūt iedomīga uz savām zināšanām, kāda biju pirms kolokvija. vadoties no pieņēmuma, ka man nekādi pārsteigumi nevar gadīties.

⁂

Sakāmvārds pareizi apgalvo, ka nelaime nekad nenāk viena. Par to pārliecinos pati.

Vīnerte atgriezusies no Jelgavas paziņu apciemojuma un rāda iemainītos produktus, bet citādi ir neparasti mazrunīga. Esot bijusi arī pie vecmāmiņas. Tad, kā negribēdama, sāk stāstīt:

(Turpinājums sekos)

Vilis Lapenieks

Teātris, Rainis

(Beigas)

Dabīgi, ka šādam uzvedumam nevar nemīt lugu, kāda tā ir. Tāpēc vispirms attiecīgi apstrādāju lugu divas stundas garam priekšnesumam, līdzīgi filmas scenārijam. Tāpat, protams, bija jāpiejāgo mūzika, skaņu efekti, gaismas u. c. Tikai tad varējām stāties pie pašas iestudēšanas. Zinu, cik grūti aktieŗiem tēlot tādā „koncertformas" izrādē, bet par godu izpildītājiem tomēr jāsaka, tie panāca monumentālu iespaidu. Raksturīgs ir kāda skatītāja atzinums: „Tik dziļu un koncentrētu iespaidu Jāzepa skatuves uzvedums manī nekad nav atstājis kā šis priekšnesums baznīcā!" Starp citu, teicējs nebūt nebija kāds fanātisks Raiņa cienītājs.

Man ienākušas daudzas vēstules un pieprasījumi pēc mūsu „baznīcas Jāzepa' arī no citiem latviešu pagastiem, tāpēc domāju, nebūs lieki še izteikt arī mazu brīdinājumu. Šāda veida uzvedums baznīcā katrā ziņā ir daudz riskantāks pasākums nekā uz skatuves. Tāpēc, ja nav tiešām spējiga režisora un labu aktieŗu, tāpat arī pirmklasīgu skaņas ieŗīču, tad ieteicamāk ir pie šāda pasākuma nemaz neķerties. Viegli var gadīties, ka iznāk tikai Raiņa dzejas un baznīcas vulgārizācija.

Runājot konkrēti par mūsu izrādes rezultātu, neteikšu, ka tas bija ideāls sasniegums. Šis un tas varēja būt arī labāk. Bet visumā izrāde atstāja dziļu iespaidu, un skatītāju atzinība bija ļoti pozitīva. Pat tie, kas uz izrādi bija nākuši ar zināmu skepsi, atzinās, ka priekšnesums viņus dziļi aizkustinājis. Tikai — to, kas bija atnākuši, diemžēl, nebija necik daudz,— mūsu pagasta parastais koncertapmeklētāju simts. Un te nu man jāpieskaras kādai sāpīgai atziņai, par kuŗu gan nav ērti runāt, bet tomēr jārunā: par mūsu skatītāju izpratnes līmeni.

Mūsu dejotāja Vija Vētra dejojusi visās pasaules malās ne tikai uz skatuves, bet ļoti daudz arī sakrālās deja[illegible] māksliniecei ja[illegible] izdevību kādreiz[illegible] viešu baznīcā, [illegible]„Kur nu to! mū[illegible] su baznīca tādā[illegible] rāk konservāti[illegible] viņai pilnā mērā[illegible] kārt nācies sast[illegible] parādībām mūsu[illegible] šu uztverē, dom[illegible] kas nekādā. zi[illegible] esam progresīva[illegible] ta. Ar dažiem [illegible] tiešām esam pā[illegible] varbūt pat ko[illegible] angļiem.

„Jāzeps un [illegible] doms baznīcā ir[illegible] tikai lieku re[illegible] Mūsu skatītāju[illegible] tiktāl nav izaut[illegible] spriedumiem v[illegible] kaut ko svaigā[illegible] ku par parastaj[illegible] rādīem un konc[illegible] pie Gaujas". Uz[illegible] ku, labāku vi[illegible] Nav brīnums[illegible] mākslinieciem p[illegible] dāt un uzupurē[illegible] tie paši nenāc[illegible] mākslinieciem [illegible] tautas labā ne[illegible] nu tas ir.

Protams, ir a[illegible] augoši un liber[illegible] tā saucamā sk[illegible] to ir par maz[illegible] labos koncertō[illegible] mākslinieciem [illegible] tuves darbiem.

Beidzot šo [illegible] šos kādu dra[illegible] ļoti izteiksmī[illegible] izrādi bija nākuši ar zināmu Simbolos run[illegible] skepsi, atzinās, ka priekšnesums vēl neesam s[illegible] viņus dziļi aizkustinājis. Tikai — lai pilnvērtīgi to, kas bija atnākuši, diemžēl, smalcinātas v[illegible] nebija necik daudz,— mūsu pa- Mums vēl a[illegible] gasta parastais koncertapmeklē- ka un arī garš[illegible] tāju simts. Un te nu man jāpie- ti vecā un pie[illegible] skaras kādai sāpīgai atziņai, par gan vainas [illegible] kuŗu gan nav ērti runāt, bet to- kādas. Man p[illegible] mēr jārunā: par mūsu skatītā- zei ļoti garšo[illegible] ju izpratnes līmeni. to paša putr[illegible]

Mūsu dejotāja Vija Vētra de- kļūst pagalam[illegible] jojusi visās pasaules malās ne ders atrofējas[illegible] tikai uz skatuves, bet ļoti daudz uzņemt arī k[illegible]

(92. turpinājums)

—Es pats neesmu nekas,— vecais ķē[illegible] Sālamanam,— tāpat arī tie ļaudis, kas šīs n[illegible] vuši, nav nekas, jo viss, ko tu te redzi, nāk[illegible] Kunga roku palīdzību. Mēs esam bez patsti[illegible] pat kā mūsu tēvi un iznīksim kā ēnas...

Kad pietuvojās ķēniņa pēdējie brīži, gluži vārgā balsi teica Sālamanam:

— Tu zini, kas esmu es un kas ir Joa[illegible] dēls, un ka viņš ir padarījis rūgtu visu mū[illegible] izliedams ješuruna lielkungu Ābnera Nera d[illegible] zus Jetera dēla un tava brāļa Absaloma [illegible] pēc asinis līp pie šī negoda vīra gurnu jost[illegible] viņa kāju kurpju zolēm. Dari tad nu tā, k[illegible] nelietīgi izlietās asinis nāk pār šī vīra ga[illegible] tā sirmie mati nogrimst kapā ar asinīm un[illegible] Bet tev nebūs pielikt savas rokas Adonjan[illegible] ir tavs brālis. Lai tava gudrība gādā par[illegible] asinis bez viņa paša vainas nelīst uz tav[illegible] Ja to ņemsi vērā, staigādams uzticīgi ar sir[illegible] seli ješuruna Kunga un Dieva priekšā, tad[illegible] krēsls kļūs stiprināts mūžīgi un no tava dz[illegible] trūks vīru, kas vairos un uzturēs ješurunu[illegible] citām tautām...

Tie bija vecā ķēniņa pēdējie vārdi u[illegible] kādām dienām tā atdzisušās miesas kļuva[illegible] klintīs cirstajās ķēniņu kapenēs.

Adonja šai pašā laikā pavadīja savas[illegible] tēvamdinieks paša mājā. Viņš neuzdrošinā[illegible]

Gara KULTURAI

Vilis Lapenieks

Teātris, Rainis un baznica

(Beigas)

Dabīgi, ka šādam uzvedumam nevar ņemt lugu, kāda tā ir. Tāpēc vispirms attiecīgi apstrādāju lugu divas stundas garam priekšnesumam, līdzīgi filmas scenārijam. Tāpat, protams, bija jāpielāgo mūzika, skaņu efekti, gaismas u. c. Tikai tad varējām stāties pie pašas iestudēšanas. Zinu, cik grūti aktieriem tēlot tādā „koncertformas" izrādē, bet par godu izpildītājiem tomēr jāsaka, tie panāca monumentālu iespaidu. Raksturīgs ir kāda skatītāja atzinums: „Tik dziļu un koncentrētu iespaidu Jāzepa skatuves uzvedums manī nekad nav atstājis kā šis priekšnesums baznīcā!" Starp citu, teicējs nebūt nebija kāds fanātisks Raiņa cienītājs.

Man ienākušas daudzas vēstules un pieprasījumi pēc mūsu „baznīcas Jāzepa' arī no citiem latviešu pagastiem, tāpēc domāju, nebūs lieki še izteikt arī mazu brīdinājumu. Šāda veida uzvedums baznīcā katrā ziņā ir daudz riskantāks pasākums nekā uz skatuves. Tāpēc, ja nav tiešām spējiga režisora un labu aktieru, tāpat arī pirmklasīgu skaņas ierīču, tad ieteicamāk ir pie šāda pasākuma nemaz neķerties. Viegli var gadīties, ka iznāk tikai Raiņa dzejas un baznīcas vulgārizācija.

Runājot konkrēti par mūsu izrādes rezultātu, neteikšu, ka tas bija ideāls sasniegums. Šis un tas varēja būt arī labāk. Bet visumā izrāde atstāja dziļu iespaidu, un skatītāju atzinība bija ļoti pozitīva. Pat tie, kas uz izrādi bija nākuši ar zināmu skepsi, atzinās, ka priekšnesums viņus dziļi aizkustinājis. Tikai — to, kas bija atnākuši, diemžēl, nebija necik daudz,— mūsu pagasta parastais koncertapmeklētāju simts. Un te nu man jāpieskaras kādai sāpīgai atziņai, par kuru gan nav ērti runāt, bet tomēr jārunā: par mūsu skatītāju izpratnes līmeni.

Mūsu dejotāja Vija Vētra dejojusi visās pasaules malās ne tikai uz skatuves, bet ļoti daudz arī sakrālās dejas baznīcās. Kad māksliniecei jautāju, vai bijusi izdevība kādreiz dejot arī latviešu baznīcā, viņa atbildēja: „Kur nu to! mūsu tauta un mūsu baznīca tādām lietām ir pārāk konservatīva." Baidos, ka viņai pilnā mērā taisnība. Vairākkārt nācies sastapties ar tādām parādībām mūsu trimdas latviešu uztverē, domāšanā un ricībā, kas nekādā ziņā neļiecina, ka esam progresīva un augoša tauta. Ar dažiem izņēmumiem mēs tiešām esam pārāk konservatīvi, varbūt pat konservatīvāki par angļiem.

„Jāzeps un viņa brāļi" uzvedums baznīcā manī šo atziņu vēl tikai lieku reizi nostiprināja. Mūsu skatītāju masa visumā vēl tiktāl nav izaugusi, lai bez aizspriedumiem varētu baudīt arī kaut ko svaigāku un meklējošāku par parastajām „teātera" izrādēm un koncertiem a la „tilk pie Gaujas". Uz kaut ko svaigāku, labāku viņi vienkārši nenāk. Nav brīnums, ka, to vērojot, mākslinieki pāriet patika strādāt un uzupurēties. Bet tad atkal tie paši nenācēji un ignoranti mākslinieki pārmet, ka viņi tautas labā nekā nedara... Tā nu tas ir.

Protams, ir arī izņēmumi, ir arī augoši un liberāli apmeklētāji,— tā saucamā skatītāju izlase. Bet to ir par maz, lai pildītu zāles labos koncertos un stimulētu mākslinieku novatoriskiem skatuves darbiem.

Beidzot šo spcerējumu, atļaušos kādu drastisku, bet tomēr ļoti izteiksmīgu salīdzinājumu. Simbolos runājot, mēs vairumā vēl neesam sasnieguši to pakāpi, lai pilnvērtīgi varētu baudīt izto smalcinātas virtuves gardumus. Mums vēl arvien miļāka, tuvāka un arī garšīgāka liekas tā pati vecā un pierastā — putra. Kas gan vainas labai putrai? Nekādas. Man pašam arī tā pa reizei ļoti garšo. Tikai — vienmēr to pašu putriņu vien ēdot, dzīve kļūst pagalam vienmuļa un vēders atrofējas, lai kādreiz varētu uzņemt arī ko citu, labāku.

Arī garīgajā plāksnē mēs nedrīkstam vienmēr baroties tikai ar ierasto „putru", bet jāskatās arī pēc kā cita. Neaizmirsīsim, ka tās tautas, kuŗu vidū dzīvojam, nepārtraukti aug un veidojas, dažreiz gan aplamā virzienā, bet tomēr veidojas. Ja mēs nespēsim mainīties līdz ar citām tautām, ja neiesim līdz ar laiku, tad drīz vien mūsu kultūras putriņa pārvilksies ar pļēvi, kas odīs pēc pelējuma. Teiktais tikpat labi attiecināms kā uz teātri un citām mākslām, tā arī uz visu mūsu dzīvi.

Tāpēc lai man atļauts aicināt ar tā paša lielā meklētāja Raiņa vārdiem: „Mainies — uz augšu!"

Valentine Hermane

KAS PIEDER MUMS?

Bezmiega naktis
Domu pavedienus vērpjam
No mirkļiem bijušiem,
Kas kādreiz
Piederēja mums.

Plaukst atmiņas
Kā pavasarī
Rožu krūms,
Ar ziediem krāšņākiem,
Ar ērkšķiem asākiem.

Kaut dārzu balta
Sniega sagša sedz,
Vai skats to redz?!
Sirds rožu krūmā
Asiņojot reibs.

Kas pieder mums?
—Tik mirkļa dāvājums
Un atmiņas.

Tenesija Viljama „Jguānas nakts" izrāde Toronto

Lugu „Iguānas nakts" šī kontinenta drāmatiskās literātūras vērtētāji atzīst par vienu no spēcīgākiem darbiem autora dažādzo skatuves un filmas scēnariju klāstā. Cilvēku netikumi, vājības, zemapziņā apslēptie spēki kādā Meksikas kalnu viesnīcā vienā īsā diennakti koncentrētā spēkā sarežģītas notikumos. Lugas raksturi, iesviesti un darbodamies šais notikumos, zīmēti lielā spēkā un neaizmirstami. Tropu nakts negaiss un karstums, arī notikumi izraisa viņu tieksmes un parāda kā sviedru lāses uz pierēm. Cilvēki lugā, tāpat kā meksikāņu saķertā milzu ķirzaka iguāna, kuŗu piesien, lai uzbarotu, iet apļi, cik tālu saite sniedz. Cilvēki baro šo iguānu, kuŗai garda gaļa; tie baro arī katrs savu iekšējo ķirzaku ar savu izvirtību, paštaisnību, mājkurlo 97 gadus veco vectēvu, kas saistīts stumjamā krēslā. Vectēvs ir dzejnieks, bet 20 pēdējos gados vairs nekā nav varējis uzrakstīt. Gaišā Hanna pasaka Šanonam, ka ir kādi vārti, kuŗus cilvēkam grūti sameklēt un saskatīt, jo tie bieži nezālēm aizaugu-ši. Aiz šiem vārtiem ir saprašana un tuvošanās otram cilvēkam. Šanons šos otrus vārtus nekad nav meklējis, jo par daudz nodarbināts pats ar sevi. Tāpēc viņš ir vientuļš, vientuļš arī bārā. Arī Hannai ir sava saite, kas to tur un nelaiž vaļā no tā apļa, kur piesieta viņas dzīves izpratnē siltā sirds. Pienākums, uzupurēšanās, kas zina, vai ne tie paši apslēptie vārti, viņu saista un nekur nelaiž prom. Hanna uzvar savas šaubas un nedienas ar ištu-rību.

Daiļā viesnīcas turētāja teksasiete Maksine Folka nekā negrib ne gaidīt, ne izturēt. Tai visu vajaga tūliņ un tagad. Viņa nemaz neredz savas ķirzakas saiti, kaut arī mežonīgi plosās savā saistījumā. Skaistā miesa un paputējušā viesnīca ir viņas krusts.

Ekskursantu dāmu pavadone — vecmeita Judītes jaunkundze arī raustās savos valgos. Tie ir apzinīgas pienākumu pildītājas valgi, kuŗiem Judītes jaunkundze kalpo, kaŗodama ar palaidnīgo Šanonu un samaitāto, neapzinīgo pusaudzi Šarloti.

Hannas vectēvu — dzejnieku Kofinu sasaistījuši viņa aklums, kurlums, 97 gadu nasta. Pretstatā fiziskajam postam, gaiss pavediens sien viņu ar mazmeitu Hannu. Tā ir mīlestības un kopības saite.

Pusaudzi Šarloti sasējuši tās neziņas, zinķāres un fizisko tieksmju valgi.

Tā lugā raustās un plosās visi raksturi savās tieksmēs. Dažs dzird, dažs nedzird, kā viņā skrāpējas un rāpo katra paša piesietā ķirzaka iguāna. Šanons saka, ka viņa radītājs ir vienmēr jauns un savā

(Nobeigums 6. lpp.)

Aina no Tenesija Viljama lugas „Iguānas nakts" Losandželosas latviešu ceļojošā teātŗa uzvedumā: no kreisās — Ansis Tipāns, Maruta Ludeka, Lolita Lejiņa un Valfrīds Streips.

PŪCESSPIEGELIS

GLEZNAS

A: „Uz kurieni tu?"

B: „Uz gleznu izstādi."

A: „Ko tur?"

B: „Gleznas pirkt."

A: „No kuŗa laika tu tik naudīgs un kultūrāls?"

B: „Tur nekādas kultūras nevajaga. Ej iekšā, gleznotājs tev tek pretim kā irbe; maksā, nes mājā un karini pie sienas. Kaut kas tai bildē ar krāsām taisīts ir. Vai man jāzina, kas? Bez tam ar gleznām ir vēl viens ābķis. Nupat sākas koncertu, teātŗu, sapulču, kongresu un visādu skriešanu sezona. Tad te apgrozās daudz iebraucēju. Ko tur var zināt? Atnāk pie manis kāds varenāks uz kādu lāsīti ar uzkodienu, un pēc tam laikrakstos pastāsta, cik man gleznu pie sienas. Mēbeles tagad nav pieņemts aprakstīt. Pasaka tikai „gaumīgi iekārtota..." Ej nu meklē, kur tā gaume, vai tāda ir, vai nav. Bet ar gleznām cita lieta. Viens apkārtbraucējs veselu grāmatu sarakstījis. Visur, kur tik gājis iekšā, tūliņ apskatījis, cik katram gleznu. Tad bijis drošs, ka nav iemaldījies pie kaut kāda plikadīdas. Es arī gribu tikt aprakstīts."

A: „Nu, tad izmeklē labi košu un ņem to dārgāko."

B: „Trāpīji, brālīt, es gribu būt gaumīgs; gribu būt kultūrāls un gribu tikt laikrakstos vai grāmatā iekšā. Melns uz balta. Punkts."

Tiltiņš

JĀNIS SARMA

SĀCEMAS KĒNIŅŠ

ROMĀNS

(92. turpinājums)

—Es pats neesmu nekas,— vecais ķēniņš teica Sālamanam,— tāpat arī tie ļaudis, kas šīs mantas devuši, nav nekas, jo viss, ko tu te redzi, nāk ar mana Kunga roku palīdzību. Mēs esam bez patstāvības tāpat kā mūsu tēvi un iznīksim kā ēnas...

Kad pietuvojās ķēniņa pēdējie brīži, viņš jau gluži vārgā balsī teica Sālamanam:

— Tu zini, kas esmu es un kas ir Joābs Cerujas dēls, un ka viņš ir padarījis rūgtu visu manu mūžu, izliedams ješuruna lielkungu Ābnera Nera dēla, Amazus Jetera dēla un tava brāļa Absaloma asinis. Tāpēc asinis līp pie šī negoda vīra gurnu jostas un pie viņa kāju kurpju zolēm. Dari tad nu tā, ka visas šīs nelietīgi izlietās asinis nāk pār šī vīra galvu un lai tā sirmie mati nogrimst kapā ar asinīm un negodu... Bet tev nebūs pielikt savas rokas Adonjam, jo viņš ir tavs brālis. Lai tava gudrība gādā par to, ka tā asinis bez viņa paša vainas nelīst uz tavas galvas. Ja to ņemsi vērā, staigādams uzticīgi ar sirdi un dvēseli ješuruna Kunga un Dieva priekšā, tad tavs goda krēsls kļūs stiprināts mūžīgi un no tava dzimuma netrūks vīru, kas vairos un uzturēs ješurunu pāri visām citām tautām...

Tie bija vecā ķēniņa pēdējie vārdi un jau pēc kādām dienām tā atdzisušās miesas kļuva novietotas klintīs cirstajās ķēniņu kapenēs.

Adonja šai pašā laikā pavadīja savas dienas kā krimdinieks paša mājā. Viņš neuzdrošinājās iet pie saviem agrākajiem draugiem un arī tie baidījās to apmeklēt, jo ķēniņš to varētu pieņemt kā kādu sazvērestību pret sevi. Adonja tāpēc viens sēdēja sava nama jumtā un no tālienes vēroja lielo ļaužu pulku, kas pavadīja viņa tēvu uz kapenēm. Tāpat viņš vēroja lielos dūmu blāķus, kas pacēlās virs Derības telts. Tur četrdesmit dienas nemitīgi kļuva sadedzināti desmitiem vēršu kā noziedzības un izlīdzināšanas upuri par mirušā ķēniņa dvēseli. Šai laikā visā Sālemā nedzirdēja ne dziesmu, ne mūzikas. Arī pats Adonja nebija pieskāries savam greznajam sudraba psalterim, ko senāk jo bieži bija darījis.

Caurām dienām Adonja sēdēja sevī iegrimis un drūmu domu pārņemts. Vai jaunais ķēniņš varbūt perināja sevī kādu ļaunu nodomu, kā varētu Adonju ievest postā? Jeb viņš tam piedevis un varbūt ļaus dzīvot uz priekšu tāpat kā citiem ješuruna lielkungiem?

Adonja nopūtās:

— Manas skaistās dienas ir iznīkušas kā dūmi un mani kauli izdeguši kā malkas pagales... Mana sirds ir sasista un izkaltusi kā zāle, tā ka es pat aizmirstu ēst savu maizi... Mani kauli no rūpēm un nopūšanās līp pie miesas. Es esmu kā dumpis tuksnesī un kā pūce izpostītās vietās...

Tā Adonja mocīja sevi ar savām drūmajām domām, kad bija sabrucis viņa un Joāba plānotais uzņēmums. Bet kad pagāja dienas un nedēļas un nekas nenotika, kas liktu viņam spriest, ka jaunais ķēniņš grib viņam darīt ko ļaunu, Adonja pamazām nomierinājās, jo viņš bija jauns un tādi neapzinīgi ticēja nākotnei, kaut gan pagātne to bija pievīlusi, bet tagadne bija necaurredzama kā kāda miglas siena. Šīs sienas priekšā viņš tomēr arvien biežāk vēroja kādu gaišumu, kaut ko, kas aicināja un saistīja. Tā bija Abišāga. Viņš nezināja, kas ar meiteni notīcis pēc ķēniņa nāves. Bija iespējams, ka tā pārvietota ķēniņa sievu namā, kur tai tad būtu lemts novecot līdz ar vecā ķēniņa sievām un draugaļām bez brīvības, bez prieka, neviena nemīlētai, neapbrīnotai un necienītai kā kādai lietai. Kam gan viņa vairs bija vajadzīga? Viņas tēvs bija nezināms, bet mātes kaulus vējš jau droši vien bija apklājis smiltīm tuksnesī pie Šunēmas... Viņš viens tikai vēl glabāja sevī skaistās un jautrās meitenes attēlu. Un tā kā domas par Abišāgu Adonjam bija patīkamas, viņš pie tām atgriezās arvienu no jauna, līdz tās kļuva par ilgām —nevien tikai vēl reizi redzēt Abišāgu kā kādu puķi vai smaržīgu ziedu, bet iegūt un paturēt to. Viņš teica pats sev, ka tas ir neprāts un pat ļoti bīstams neprāts. Lai ne vien redzētu, bet runātu ar Abišāgu un varbūt pierunātu to slepeni bēgt ar viņu kopā uz kādu svešu zemi, bija vairāk nekā neprāts. Viņš zināja, cik uzmanīgi kļūst apsargāts pils sievu nams. Viņš zināja arī to, ka pietika jau ar aizdomām, ka kāda sievu nama iemītniece ielaidusies slepenā dēkā ar kādu vīrieti, lai par to nopelnītu cilpu ap kaklu un pēc tam kļūtu pārmesta pār mūri Hinnona gravā... Pie šīm domām Adonja, sažņaudzis rokas dūrēs, pielēca kājās. Bet tūliņ viņš kā paguris atslīka sēdeklī — viņš taču pats bija tikai gūsteknis, kas nekā nezināja par rītdienu.

— Man jātērpjas lāstā kā drēbēs un tas plūst par mani kā ūdens... — Adonja izmisis nopūtās.

Bet jaunais ķēniņš laikam par Adonju nedomāja. Tirgotājs Takola Mesalemijas dēls bija atvedis viņam no Ēģiptes kādu brīnišķīgu lietu — zelta spoguli. Bet spogulis tas bija tikai nezinātājiem. Ja to zināmā virzienā pagrieza ieslīpi, tad redzēja seju, kas bija iegrebta spoguļa virsmā tik vieglām un trauslām svītrām, ka tās izzuda, jau uzpūšot spogulim elpu.

— Tas ir princeses Teho Je attēls, —Takala teica,— un to zelta plāksnē iegrebis lielais Tēbu māslinieks Mene-Uru Hams...

Bet jaunais ķēniņš šo tirgotāja sauso paskaidrojumu nedzirdēja. Viņš aizturēdams elpu, lai grebums neaizmiglotos, vēroja princeses krāzoto matu savijumu, kas ietvēra maigi izliektās pieres profilu un mazās mutes lūpu ķiršsvaigo solījumu...

— Ak Takala, — Sālamans dziļas sajūsmas pārņemts jautāja,— cik gan ķēniņš prasītu pūra naudas par šo savu meitu?—

Takala Meselemijas dēls tūliņ redzēja, ka ķēniņš būs ar mieru maksāt par Teho-Je katru iespējamo cenu, tāpēc teica, ka to nezinot, jo neesot ar faraonu par cenu nekā runājis. Patiesība bija tā, ka faraonam bija gandrīz vai pilns ducis meitu un tām trūka cildenu valdniecisku precinieku, tāpēc to cenu nebija necik augsta. —

— Steidzies uz Ēģipti, cik drīz tu vari, un jautā faraonam, kāda ir princeses Teho-Je pūra nauda,— Sālamans teica,— un es nebēdāšos, ja man faraonam būs jāatdod līdz piecsimts kara ratu, kam priekšā aizjūgt pāris labāko zirgu no maniem staļļiem. Soli tam arī pieci tūkstoši vēršu ādas un tik daudz dārgakmeņu, cik princese spēj panest savās abās rokās...

— Tā ir liela bagātība, ak Sālaman, ko tu gribi maksāt par princesi Teho-Je un tu esi bagāts valdnieks, ka to spēji,— Takala godbijīgi noliecās jaunā ķēniņa priekšā,— bet Sālamans neklausījās tirgotāja cildinātājos vārdos:

— Steidzies, Takala!— bija viss, ko viņš tam atbildēja.

Tad Takala steidzīgi sakārtoja karavāni, kur jau paņēma līdz daļu no ķēniņa solītajām lietām, lai princeses tēvs redzētu, ka precinieks nav nekāds tukšinieks.

Takalas Meselemijas dēla ceļojums šoreiz bija ļoti steidzīgs un jau pēc pieciem mēnešiem un nedaudz dienām viņš atgriezās Sālemā un pie tam ne vien ar labvēlīgu faraona solījumu, bet jau ar pašu princesi Teho-Je, ko, protams, pavadīja grezns pavadoņu vergu, kalpu un kalpoņu pulks. Tāpat tur redzēja Sālemā līdz šim nepazītus dzīvniekus — putnus un zvērus, kas bija novietoti būros, vai ko veda saitēs... Tiešām, Takala Meselemijas dēls bija nevien veikls tirgotājs, bet arī galma vīrs un pat labs politiķis — pavisam vienkārši viņš ne vien bija krietni palielinājis savu mantas kambaru un maku saturu, bet arī gādājis par galma nepieciešamo sastāvdaļu — ķēniņieni un bez tam ar to nodibinājis ļoti labas attiecības Sālemas un Ēģiptes starpā.

(Turpinājus sekos)

Iecienīta teologa un sabiedriska darbinieka jubileja

MĀCITĀJS ADOLFS ČOPS 31. OKTOBRĪ ATSKATĀS UZ 60 MŪŽA UN 30 AMATA GADIEM

Gadu gājumā dažkārt pienāk laiks, kad pat visatturīgākajam jubileju cienītājam kaut uz brīdi jāaizmirst ikdienas darbs un jātērpjas svētku drānās. Tā 31. oktobrī notiek arī ar mācītāju Adolfu Čopu, kam aprit 60 mūža gadu, reizē arī 30 gadu, kas aizvadīti latviešu ev.-lut. baznīcas darbā. Ja 60 mūža gadi uzskatāmi par pilnbrieduma laiku cilvēka dzīvē un 30 no tiem veltīti mācītāja darbam, tad latviešu sabiedrības pienākums ir to pateicībā atzīmēt, kaut arī zinot māc. A. Čopa atturību jubileju gadījumos. Vēl jo lielāks pienākums ir to darīt, zinot jubilāra aprūpētās Sv. Andreja ev.-lut. draudzes izcilo nozīmi Toronto latviešu sabiedriskās un kultūras dzīves veidošanā. Jau kopš 1951. gada Sv. Andreja baznīca ar savām blakus telpām bija vieta, kur risinājās latviešu nozīmīgāko pasākumu darbība. Tādēļ māc. A. Čopa nopelni un panākumi nav meklējami tikai reliģiskajā darbā vien, bet tikpat daudz arī vispārējā sabiedriskajā laukā.

Mācītājs Adolfs Čops
Foto: A. Jānītis

Jubilāra dzīves gājums sācies 1905. gada 31. oktobrī Lejasciema pagasta Ratnieku mājās. Pēc Alūksnes ģimnazijas beigšanas A. Čops turpināja izglītību Latvijas universitātes teoloģijas fakultātē, kuru beidza 1934. gadā ar theol. lic. grādu. Kandidāta gadu A. Čops nostrādāja pie prāvesta, toreiz mācītāja A. Skrodeļa Mazsalacas draudzē, kur 1935. gada 3. martā archibiskaps T. Grīnbergs viņu ordinēja par mācītāju.

Jau paralēli studijām un mācītāja kandidāta darbam no 1932. līdz 1935. gadam A. Čops darbojās par ticības mācības, latīņu valodas un dziedāšanas skolotāju Mazsalacas ģimnazijā. 1935. gadā viņu ievēlēja par Gulbenes draudzes mācītāju. Tur viņš turpināja arī paidagoga darbu Gulbenes komerceskolā un Jaungulbenes mājturības vidusskolā, pasniedzot ticības mācību un latviešu valodu.

Bēglu gaitas māc. A. Čops vadīja Vācijā, kur Kaseles latviešu nometnē darbojās par mācītāju un skolotāju, bet no 1948. gada Karlsrues nometnē. Šai laikā jubilārs uzsāka arī vispusīgu sabiedrisku darbu, būdams bēgļu nometņu komiteju loceklis un arī priekšsēdis. Sākoties bēgļu tālākai izceļošanai, māc. A. Čopam radās izdevība jau 1949. gadā ieceļot Kanadā, kur sākumā gan nācās strādāt laukstrādnieka darbu. Pēc Pirmās latviešu ev.-lut. draudzes Toronto (tagad Sv. Andreja ev. -lut. draudze) nodibināšanās, viņu 1950. gada maijā ievēlēja par draudzes mācītāju. So uzdevumu A. Čops sekmīgi pildījis visus aizvadītos gadus.

Toronto māc A. Čops savas zināšanas, darbu un enerģiju veltījis ne tikai Sv. Andreja draudzes garīgajai un sabiedriskajai veidošanai, bet aktīvi veicis arī daudzus vispārējus nacionālus pienākumus, gan LNAK kā padomes loceklis un valdes sekretārs, gan arī kā skolotājs TLB sestdienas skolā, TLTA ģimnazijā, bijis lektors dažādās sanāksmēs u. c. It sevišķi iecienīti bijuši māc. A. Čopa priekšlasījumi filozofijas, reliģijas un ētikas jautājumos, tāpat arī vairāki viņa raksti latviešu periodikā.

Māc. A. Čops pieder teologu biedrības Auseklis saimei un ir akadēmiskās vienības Lidums **vecbiedrs.**

Kā viens no izcilākajiem panākumiem māc. A. Čopa darbības laikā Toronto minama Sv. Andreja baznīcas iegāde, kuru draudze kopīgi ar vietējo igauņu ev.-lut. draudzi nopirka 1951. gada martā. Ievērojot, kā toreiz latviešu sabiedriskā un kultūras dzīve Toronto tikai sākās, Sv. Andreja baznīca ar savām blakus telpām kļuva par galveno latviešu centru. Šeit ilgus gadus telpas savam birojam atrada mūsu centrālā organizācija LNAK un tās iekārtotā bibliotēka. 14 gadu Sv. Andreja baznīcas telpās darbojusies TLB sestdienas skola, bet visu pastāvēšanas laiku tur darbojas TLTA ģimnazija. Tur risinās arī latviešu skautu un gaidu, tāpat arī jaunatnes un dažas sporta nodarbības. Sv. Andeja baznīcas telpās savu darbību sākusi Toronto latviešu kreditsabiedrība, Dainas koris, daudzas teātra, baleta un mūzikas studijas. Nevaram aizmirst arī veselu virkni teātra izrāžu, koncertus, svinīgus aktus, sabiedriskus vakarus, dažādu organizāciju valdes sēdes un biedru sapulces, kas regulāri notikušas Sv. Andreja baznīcas telpās, turklāt pa lielākai daļai tikai par simbolisku atlīdzību. Reizē ar to māc. A. Čopa vadītā Sv. Andreja ev.-lut. draudze ir pašaizliedzīgi kalpojusi latviešu vispārējām sabiedriskajām un nacionālajām interesēm.

Tagad, pēc Latviešu nama iegādes, draudze var Sv. Andreja baznīcas telpas intensīvāk izmantot pašas rosmēm un daudzajiem draudzes pasākumiem. To varam viegli iedomāties, jo kopš draudzes dibināšanas 1949. gada 13. martā no 126 draudzes locekļiem tā izaugusi par vienu no lielākajām trimdas latviešu draudzēm ar apmēram 2000 locekļiem. Draudzes īpašumu kopvērtība sasniedz 124.283 dol., pie kam tas panākts budžeta ietvaros, ne apliekot draudzes locekļus ar speciālām nodevām vai ziedojumiem. Par baznīcu nomaksājamā summa vairs palikusi tikai 25.000 dol.

Otrs vispārēja rakstura ievērojams panākums, kas gūts māc. A. Čopa laikā, ir jauku īpašuma Sidrabene iegāde. Tur izveidota priekšzīmīga bērnu vasaras nometne, kur nometnotāju skaits tagad pārsniedz 300. Bērni no metnē ierodas ne tikai no ASV, bet daži pat no Eiropas, ko piedzīvojām aizvadītajā vasarā. Sidrabenes bērnu vasaras nometnē visu pastāvēšanas laiku atbildīgais vadītājs bijis māc. A. Čops.

Suminot gavilnieku mūža un darba jubilejā, latviešu sabiedrība pateicībā piemin jubilāra līdzšinējos veikumus un latviskā sirsnībā novēl vēl daudzus panākumiem bagātus gadus pavadīt, tautas druvā strādājot.

R. Norītis

Mākslinieki, kas izpildīs programmu komponista A. Okolo-Kulaka 25 gadu mūziķa gaitu jubilejas koncertā 30. oktobrī Londonā un 31. oktobrī Toronto: no kreisās — čellists Dzidris Treimanis, pianiste Mirdza Nāruna-Bogdanovica, komponists Aleksandrs Okolo-Kulaks un dziedone Ksenija Brante. Montrealā viņu koncerts notiks 20. novembrī.

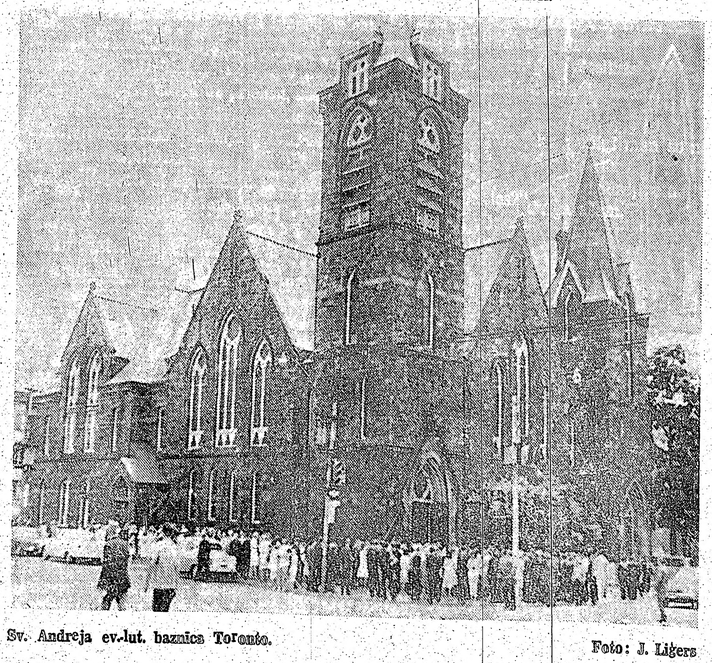

Sv. Andreja ev.-lut. baznīca Toronto. Foto: J. Liģers

Otavas latviešu draudzes dāmu komitejas priekšniece Gaida Lūse (pa kreisi) un viņas palīdze Lilija Kinstlere ar bazāra izlozei ziedoto rudens svētību.
Foto: JAK

Dainas koris dzied Otavā

„Es Dievu lūgt par tevi, tēvu zeme, mācijos" — ar šo J. Norvila komponēto dziesmu Toronto Dainas koris, klausītāju aplausu sumināts, beidza pirmo koncerta vakaru Otavā. Ap 200 klausītāju uzmanīgi sekoja pusotras stundas ilgajai programmai. Diriģenta J. Pālena vadībā koris priekšnesumus uzsāka ar J. Cīruļa dziesmu „Lielie vēji." Īpaši patika E. Melngaiļa „Senatne" un E. Freimanes „Ziedu upe", „Aizkalniņa dūmi kūpa", kuru nācās atkārtot. Diriģents saņēma ziedu veltes, bet korim Otavas latviešu sabiedrības vārdā pateicās vietējā koŗa diriģents J. Millers. Koncertu bija organizējis Otavas latviešu jauktais koris ar ev.-lut. draudzes dāmu komiteju.

Draudzes dāmu komitejas tai pašā laikā bija rīkojusi arī gadskārtējo bazāru, kuŗam ziedoto mantu skaits bija lielāks nekā iepriekšējos gados. Bazāra atklukumu izlietos grūtdieņu iepriecināšanai Ziemsvētkos. Bagātīgu augļu grozu laimēja P. Lūsis, tautisko lelli Herta Celma un torti Elza Jēkabsone, bet pārsteiguma laimestu guva J. Zilgalvis no Petavavas. Vērtīgākos laimestus bazāram bija ziedojuši H. Kinstlers, I. Krūmiņa, K. Millers un M. Kaupiņa. Bazāru vadīja draudzes dāmu komitejas pr-ce Gaida Lūse ar valdes locekļiem L. Zoldneri un L. Kinstleri.

Dainas koŗa dalībnieki bija apmetināti vietējās latviešu ģimenēs. Par sirsnīgo viesmīlību koristi, dodoties atceļā uz Toronto, pie autobusa nodziedāja „Te bija laba saiminiece".

O. K.

LASĪTAJU VĒSTULES

„JAUNĀ PARTIJA" UN KOMŪNISMS

Tuvojoties Kanadas parlamenta vēlēšanām, katrs latvietis ir diezgan lielā neziņā par tā saukto Kanadas „jauno partiju" (NDP — Red.). Dažos vārdos mēģināšu no praktiskiem piemēriem pastāstīt par šo partiju.

Hamiltonas latviešu pretkomunistiskā grupa bieži vien piedalījusies vietējās komūnistu partijas rīkotajās sanāksmēs, lai ar plakātiem, jautājumiem un pretkomūnistiskiem saukļiem šīs sanāksmes neitralizētu un kanadiešu sabiedrībai parādītu komūnistu partijas patiesos centienus un mērķus. Lielākā daļa šo mītiņu dalībnieku un karstākie komūnistu aizstāvji parasti ir „jaunās partijas" piederīgie, kuŗus var pazīt pēc partijas žetoniem pie apģērba. Iepriekšējā vēlēšanu kampaņā Kanadas komūnistu partijas līderis komūnistu sanāksmē Hamiltonā uzaicināja visus komūnistus balsot par „jauno partiju" rajonos, kur komūnistiem nav savā kandidāta.

Katrs, kas būs uzmanīgāk lasījis vietējos kanadiešu laikrakstus, var skaidri redzēt, kurp virzās „Jaunās partijas" ārpolitika. Var jau būt, ka pats partijas vadītājs ir ideālisma cilvēks, bet partijas aparāts un biedru rindas pilnas komūnistiem, kādēļ partija atrodas to iespaidā. Mana uztverē komūnisti izmanto „jauno partiju" savu mērķu sasniegšanai. Tādēļ — ja kāds no politiskajiem bēgļiem priekšā stāvošajās parlamenta vēlēšanās domā par „jauno partiju" balsot, tas netieši atbalstīs komūnistu partiju. Daudzi „jauno partiju" pielīdzina Anglijas strādnieku partijai, kas ir nepareizi. Anglijas strādnieku partija ir nacionāla un norāda sadarbību ar komūnistiem, kurpretī Kanadas „jaunā partija" ir tāda, kuŗai paša Kanada ir tikai līdzeklis mērķu sasniegšanai.

O. Ieviņš, Hamiltonā

☆

BRAVO!

Latviešu trimdas teātris nav miris! Losandželosas Tipāna trupa to pierāda savā „Iguānas naktī". Kaut visi, visi teātŗa mākslas cienītāji to redzētu. Renesanse ir sākusies.

A. Kivlenieks, Toronto

Kas grib Latvijai palīdzēt, tas to populārizē. Vai Jūs esat saviem draugiem uzdāvinājuši prof. A. Rubuļa „Latvian Literature?"

Jauna DV nodaļa Kanadā

Kanadas galvaspilsētā un tās apkārtnē mīt ap 300 tautiešu. Viņu skaits pēdējā laikā pieaug, latviešiem pārceļoties uz šejieni no citiem centriem. Vairums mūsu tautiešu nodarbināti valdības iestāžu dienestā. Sabiedriskajā dzīvē nejūt lielāku aktivitāti sarīkojumu organizēšanā, tāpat citos pasākumos. Galveno rosību uzrāda ev.-lut. draudze ar dāmu komiteju. Pastāv koris, teātris un darbojas skola. Tādēļ ilgāku laiku Otavā jau apsvērta doma par kādas redzamākas laicīgas organizācijas radīšanu, jo agrāk rosīgā Latviešu biedrība pēdējos gados pagurusi.

Pēdējā Kanadas DV delegātu sapulcē tādēļ pārrunāja iespēju iedzīvināt DV darbību arī Otavā. Šai sakarā aizvadītās nedēļas nogalē Otavā ieradās Kanadas DV valdes kultūras daļas vad. O. Kļavenieks. Pārrunās ar nodaļas dibināšanas iniciātoriem vienojās par speciālas tautiešu sanāksmes sasaukšanu DV nodaļas radīšanas jautājuma pārrunāšanai. Sanāksmē 24. oktobrī ieradās 17 dalībnieku. To ievadīja iniciātoru pārstāvis Eg. Iēkabsons, aicinot rūpīgi apsvērt ierosināto domu un norādot uz tās īstenošanas vēlamību. O. Kļavenieks izteica Kanadas DV valdes sekmju vēlējumus un iepazīstināja ar DV organizācijas galvenajiem mērķiem un uzdevumiem, īpaši uzsverot svētīgo palīdzības darbu, ka arī ne mazāk svarīgo ciņu par jaunatnes saglabāšanu tautai. Viņš dedzīgi aicināja stāties DV rindās, kur vieta ikvienam nacionāli domājošam latvietim. DV nodaļas dibināšanas domu apsveica arī draudzes pr-ks J. Dzītars, norādot, ka jaunā organizācija atslogos draudzi no vairāku laicīgu uzdevumu veikšanas. Daži runātāji izteica arī domu par latviešu kluba dibināšanu vai biedrības darbības atjaunošanu. Pēc pārrunām J. Zivtiņa ierosinājumā nobalsojot atzina, ka Otavā dibināma DV nodaļa. Tās pagaidu valdē ievēlēja Eg. Jēkabsonu, A. Freibergu, K. Bērziņu, C. Dambergu un H. Feizaku. Kā vienu no pirmajiem darbiem pagaidu valdei uzdeva iespējami drīz apzināt DV biedrus, kā arī rūpēties, lai 3 mēnešu laikā varētu izkārtot nodaļas biedru pilnsapulces sasaukšanu, kuŗas galvenais uzdevums būs nodaļas amatpersonu izraudzīšana, aprūpes jautājumu apspriešana u.c.

Sanāksme notika jaukā vienprātības garā A. Ozola vadībā.

O. K.

Mīļi pateicos visiem, kas piedalījušies mana vīra Alfona Stroda izvadīšanā uz pēdējo dusu, kā arī par skaistajiem ziediem un mierinājuma vārdiem.

HENRIKA STRODS.

TORONTO ZIŅAS

● Toronto DV nodaļas vanadžu kopa 12. novembrī rīko nodaļas biedru vakaru ar E. Krūkas referātu un Lāčplēšu godināšanu. Atmiņas par aizvadīto ciņu laiku stāstīs L. k. o. kavalieris kapt. E. Kuršinskis, bet dzejoļus par varoņiem lasīs Valentīna Hermane no Čikagas. Sarīkojumā aicināti nodaļas biedri ar ievestiem viesiem, kā arī pārējo veterānu organizāciju piederīgie. Par viesu labsajūtu rūpēsies vanadžu saime. Biedru vakara sākums pl. 8

● TLMM kluba rīkoto sezonas atklāšanas balli Latviešu namā apmeklēja ap 200 viesu, dodot 400 dol. ienākumu. Sarīkojuma atlikumu izlietos kluba lauku īpašuma Bērzaines tālākai izkopšanai un šautuves paplašināšanai. Kluba sekretārs A. Kvēps ar vairākiem palīgiem vadīja mantu loteriju, kuŗā galvenos laimestus — speciālas mednieku virsjakas — ieguva R. Zamlovska un J. Zālītis. Viens no laimestiem — kokteiļu maisītājs — vēl nav izņemts, un tas saņemams pret lozi Nr. 46 pie A. Kvēpa, 76 Hopedale Ave., Toronto 6, tālr. 425-3120. Līdakas svara noteikšanas sacensībās piedalījās 44 dalībnieki, no kuŗiem pareizo svaru pateica Nikolajs Ģēģeris un Staņislavs Pizāns. Lozējot par 5½ mārc. smagās līdakas īpašnieku kļuva N. Ģēģeris.

● TLMM kārtējās mēneša sanāksmes atjauno 4. novembrī plkst. 8 vakarā DV namā, 123 Huron ielā, kad paredzēta arī filmu izrāde. Turpmākās sanāksmes notiks rēgulāri līdz martam, katra mēneša pirmajā ceturtdienā. Bez tam TLMM klubs šai gadā rīkos vēl divas tītaru šaušanas sacensības Bērzainē — 21. novembrī un 12. decembrī.

● Losandželosas latviešu ceļojošā teātŗa viesizrādes Toronto Sv. Andreja baznīcas telpās bija radījušas dzīvu atsaucību. Domājams, ka abas „Iguānas nakts" izrādes noskatījās vismaz 700 teātŗa cienītāju. Teātŗa vadītājs un režisors Ansis Tipāns pats tēloja galveno lomu, bet pārējās redzējām Martu Lūdeku, Spodru Zaļumu, Lolitu Leiņu, Dagniju Cauni un Valfrīdu Streipu. Piemērotas dekorācijas bija gatavojis Imants Tilgass.

● Baltijas tautu federācijas Kanadā priekšsēža T. Kronberga jaunā adrese ir: 209 Bayview Hights Dr., Toronto 17, Ont.; tālr. 421-0926.

● Misionāre Otīlija Goba, kas 5 gadus strādājusi Indijā, stāstīs par savu darbību Sv. Jāņa draudzes dievnamā svētdien, 7. novembrī, pēc dievkalpojuma. Ieeja brīva. Visi aicināti noklausīties interesanto priekšlasījumu.

LONDONA

● Gadskārtējās Londonas latviešu ev.-lut. draudzes sarīkojums, kas šogad sakrita ar draudzes 15 gadu pastāvēšanas atceri, kuŗu kuplināja Kanadas latviešu teātŗa ansamblis ar Lidijas un Pēteŗa Vītoliņa komēdiju „Septiņi mīlētāji" V. Pukāta režijā, notika 23. oktobrī. Skatītājiem, kas bija pulcējušies diezgan kuplā skaitā, izrāde ļoti patika. Draudzes dāmu komitejas, kas rīkoja šo vakaru, bija parūpējusies par bagātīgu cepumu galdu. Nākošā dienā notika svinīgs dievkalpojums, kuŗā ievēda amatā draudzes jaunievēlēto pārvaldi un atzīmēja mācītāja J. Prauliņa 25 gadu amata jubileju. Dievkalpojumā piedalījās viesis — māc. E. Ķeŗģis, kas teica arī spredikī par pateicību. Pēc dievkalpojuma draudzes locekļi un viesi pulcējās mācītājam J. Prauliņam par godu rīkotajās pusdienās. Jubilāru sveica draudzes vārdā tās pārvaldes pr-ks H. Rapa, dāmu komitejas uzdevumā tās pr-ce L. Pētersone, mācītāja studiju biedrs E. Ķeŗģis, Londonas latviešu kopas valdes pr-dis prof. A. Dreimanis un Latviešu kreditsabiedrības un Korporāciju kopas vārdā R. Bērziņš. Daudzus rakstiskos apsveikumus no archibīskapa K. Kundziņa un citiem nolasīja R. Epneris. Ps.

VANKUVERA

● Vankuveras latviešu biedrības ierosmē 24. oktobrī notika dīskusiju vakars ar galveno tematu „Kā pasargāsim sevi un savus bērnus no pārtautošanās." Bija ieradušies ap 40 interesentu. Vakaru ievadīja biedrības pr-ks A. Vēveris. Diskusiju paneli piedalījās pie „zaļā" galda māc. Kampe kā paneļa vaditājs, inž. Zeidaks, jaunā skolotāja Dzintra Dīcmane un Britu Kolumbijas universitātes mācīcas spēki Rūnīkis un Lielmežs. Ievadā māc. Kampe salīdzināja likumu, cilvēcību, pienākumu un „Svauksta" tipus trimdas latviešos. Inž. Zeidaks plašāk pakavējās pie latviešiem trimdā, dzimtenē un izsūtījumā, ar statistiskiem datiem un citiem pētījumiem pierādot, kur mēs stāvam un kurp mūsu treknās trimdas gaņības mūs aizvilina. Mēs nevaram saturēt progresu, mazā trimdas saujiņa nevar norādīt ceļu, kāds ejams tautas vairākumam dzimtenē. Mums jāmēģina izvairīties no pārtautošanās dzirnavām, un tā mazā saujiņa, kas to spēs un izaudzinās stipru jauno audzi, būs kā izlases kodols. Sevišķi pārliecinot apsūdzēja veco audzi visā pārtautošanās procesā mūsu jaunās paaudzes pārstāve — skolotāja Dz. Dīcmane. Pie visa vainojami vecāki. Kā bērnu audzina un ieved latviešu vidē, atkarājas tikai no vecākiem. Kā bērns var iemācīties latviski runāt, ja vecāki sarunājas savā starpā tikai angliski, un ne katrreiz tā pareiza angļu valoda? Kas kroplo savus skanīgos latviešu uzvārdus? Tā ir tikai vecāku mulkošanās. Tāpat vecāku izdarības bieži netieši pavedina bērnus uz jauktām laulībām. Cik stipri mēs būsim savā tautiskumā un latviskajā kultūrā, tik stipri būs mūsu bērni, bet mēs bieži aizmirstam latviešu valodu pirms esam iemācījušies svešās zemes valodu. Caklās dāmas M. Pūpola, M. Lāce, E. Bulle un L. Veisa raudzījās, lai sanākušie stiprinātos ar sanestajiem gardumiem un kafiju.

P. Z.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED

izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā

491 College St., Toronto 4, LATVIEŠU NAMĀ,
tel. 924 - 2775,
no pirmd. līdz piektd. no plkst. 12—8 vak.

Kreditsabiedrības aktīvs 1965. g. 30. septembrī bija $1,267.305.—

ANDREJSONS
APDROŠINA.
463 — 7313

HAMILTONAS LATV

Hamiltonas latviešu biedrība 31. oktobrī atskatās uz 16 pastāvēšanas gadiem, atzīmējot jubilejas dienu plkst. 5 vakarā ar saviesīgu vakaru savā namā — 16 Queen St. N. Sarīkojumā paredzēts LNAK valdes locekļa V. Upeslāča referāts un filmas izrāde par HLB koŗu darbību.

Kopš biedrības nodibināšanās tās darbību vadījuši priekšnieki A. Pols (miris), Kose, Lejnieks, B. Polis, H. Vilks, O. Zvirgzdagrauds, R. Kreišmanis, V. Bija, P. Vasariņš, J. Jasmanis un pašreiz H. Tērauds. Biedrības mērķis vienmēr bijis pulcināt Hamiltonas un apkārtnes tautiešus latvisko tradiciju un kultūrālo pasākumu turpināšanai. Jau ar biedrības dibināšanu radās doma par sava īpašuma iegādi, kādēļ vadība visus gadus krāja līdzekļus, kamēr 1960. gada 29. aprīlī nodomu varēja īstenot. Kā neatlaidīgākais pašu nama idejas paudējs minams V. Rudzītis, bet sakarā ar nama iegādi, rosīgi darbojās arī toreizējais priekšnieks R. Kreišmanis ar dāmu komitejas dibinātāju, dažādu refe-

Toronto latviešu baptistu draudzes 14. ja, kas teica svētku sprediķi, draudzes l un Grand Rapidu viesis māc. A. Stefenb

Jaunatnes kursi Gran

Kursantu salidojums 16. un 17. oktobrī Grand Rapidos ievērojami atšķīrās no visām iepriekšējām sešu nedēļu nogalēm. Samērā maz laika šoreiz bija veltīts mācībām. Salidojums gan radīja ciešāku kontaktu kursantu vidū un rosināja domāt par otru ciklu, kas sāksies nākamgad.

Pirmās dienas vakarā ap 250 klausītāju pāris stundu pavadīja vienos smieklos, kad Čikagas piecīši (pirmoreiz ar Rudīti Ārumu), Annarboras studenti un Indianapoles indīgie balamutējās, dziedāja, jokojās un mūzicēja. Neko nekaitēja, ja pieteikto 13 ansambļu vietā ieradušies tikai trīs: izrāde izdevās viengabalaina un iespaidīga. Ja būtu dalīti „oskari", vienu noteikti nāktos dot Piecīšu „stūrakmenim" — programmas pieteicējam Albertam Legzdiņam. Gandrīz neticamā veiklībā mainīdams vienu apģērba gabalu pēc otra, te parādīdamies, te pazuzdams, viņš piedalījās skečos, mūzicēja, dziedāja un, it kā „starp citu", pieteikdams programmu, raiti un asprātīgi virzīja izrādes plūdumu. Kad klausītāju aplausi beigās negribēja rimties un daži pārgalvīgāki pat ar papēžiem piedārdināja grīdai, Legzdiņš atvadījās ar komplimentu skatītājiem: „Jūs patiešām esat pati labākā publika, kādu mēs tik vēlu vakarā... vēl varējām dabūt."

Pavisām jauns pasākums bija jaunatnes koris. Tas radās, kad ap 60 kursu dalībnieku sāka mēģināt 3 dziesmas „uz balsīm". Pēc pāris stundām „dziesmu ķēniņš" Roberts Zuika kori diriģēja klausītāju priekšā uz skatuves. Kā tas iespējams? Varbūt, liela tiesa koŗos jau dziedājuši? „Tikai daži," paskaidroja R. Zuika. „Bet nākotnē stāvoklis var grozīties. Nebūtu pelama ideja dziedāt daudzbalsīgi arī turpmākos kursu sarīkojumos. Tas aizraus dažu labu. Mājās aizbraukuši, kursanti sāks domāt par piedalīšanos vietējos koros Un jaunas balsis tajos taču tik nepieciešamas!"

Kursu ievadījumā Dr. Valdis Zeps referēja par latviešu valodu. Otrā dienā Dr. Valdis Muižnieks runāja par latviešu jau-

O ZIŅAS

, kuŗu kuplināja Kanadas lat-ešu teātŗa ansamblis ar Lidijas Pēteŗa Vītoliņa komēdiju septiņi mīlētāji" V. Pukāta re-ijā, notika 23. oktobrī. Skatītā-m, kas bija pulcējušies diez-n kuplā skaitā, izrāde ļoti pa-ka. Draudzes dāmu komiteja, s rīkoja šo vakaru, bija parū-jusies par bagātīgu cepumu du. Nākošā dienā notika svi-s dievkalpojums, kuŗā ievēda atā draudzes jaunievēlēto pār-di un atzīmēja mācītāja J. ulina 25 gadu amata jubileju. evkalpojumā piedalījās viesis māc. E. Ķeŗģis, kas teica arī rediķi par pateicību. Pēc diev-pojuma draudzes locekļi un i pulcējās mācītājam J. Prau-m par godu rīkotajās pusdie-. Jubilāru sveica draudzes dā tās pārvaldes pr-ks H. Ra-dāmu komitejas uzdevumā pr-ce L. Pētersone, mācītāja ūiju biedrs E. Ķeŗģis, Londo-latviešu kopas valdes pr-dis f. A. Dreimanis un Latviešu dītsabiedrības un Korporāci-kopas vārdā R. Bērziņš. Dau-s rakstiskos apsveikumus no hibīskapa K. Kundziņa un ci-nolasīja R. Epneris. Ps.

VANKUVERA

Vankuveras latviešu biedrības smē 24. oktobrī notika dis-ju vakars ar galveno tematu pasargāsim sevi un savus us no pārtautošanās." Bija lušies ap 40 interesentu. Va-ievadīja biedrības pr-ks A. ris. Diskusiju panelī pieda-pie „zaļā" galda māc. Kam-ā paneļa vadītājs, inž. Zei-jaunā skolotāja Dzintra ane un Britu Kolumbijas rsitātes mācīoas spēki Rū- un Lielmežs. Ievadā māc. pe salīdzināja likumu, čilvē-pienākumu un „Svauksta" trimdas latviešos. Inž. Zei-plašāk pakavējās pie lat-m trimdā, dzimtenē un iz-umā, ar statistiskiem datiem itiem pētījumiem pierādot, mēs stāvam un kuŗp mūsu ās trimdas ganības mūs aiz-. Mēs nevaram apturēt pro-, mazā trimdas saujiņa ne-orādīt ceļu, kāds ejams tau-airākumam dzimtenē. Mums gina izvairīties no pārtau-ās dzirnavām, un tā mazā na, kas to spēs un izaudzi-stipru jauno audzi, būs kā es kodols. Seviški pārliecī-osūdzēja veco audzi visā pār šanās procesā mūsu jau-audzes pārstāve — skolo-Dz. Dīcmane. Pie visa vaino-vecāki. Kā bērnu audzina ved latviešu vidē, atkarā-kai no vecākiem. Kā bērns mācities latviski runāt, ja i sarunājas savā starpā ti-ngliski, un ne katrreiz tā a angļu valoda? Kas krop-vus skanīgos latviešu uz-s? Tā ir tikai vecāku muļ-ās. Tāpat vecāku izdarības nietieši pavedina bērnus uz m laulībām. Cik stipri mēs savā tautiskumā un latvis-ultūrā, tik stipri būs mūsu bet mēs bieži aizmirstam u valodu pirms esam ie-šies svešās zemes valodu. dāmas M. Pūpola, M. Lā-Bulle un L. Veisa raudzī-i sanākušie stiprinātos ar jiem gardumiem un ka-

P. Z.

TORONTO
LATVIEŠU
EDITSABIEDRĪBA
ATVIAN (TORONTO)
EDIT UNION LIMITED
visas parastās banku ope-Izsniedz aizdevumus un 4% gadā par noguldīju-un 3½% par depozitiem, s māju hipotēkas. Birojs 6 dienas nedēļā
College St., Toronto 4,
LATVIEŠU NAMĀ,
tel. 924 - 2775,
pirmd. līdz piektd. no plkst. 12—8 vak.
Kreditsabiedrības aktīvs g. 30. septembrī bija $1,267.905.—
NDREJSONS
APDROŠINA.
463 — 7313
ījušies mana vīra o dusu, kā arī par uma vārdiem.
ENRIKA STRODS.

HAMILTONAS LATVIEŠU BIEDRĪBA 16 GADOS

Hamiltonas latviešu biedrība 31. oktobrī atskatās uz 16 pastāvēšanas gadiem, atzīmējot jubilejas dienu plkst. 5 vakarā ar saviesīgu vakaru savā namā — 16 Queen St. N. Sarīkojumā paredzēts LNAK valdes loceklja V. Upeslāča referāts un filmas izrāde par HLB kopu darbību.

Kopš biedrības nodibināšanās tās darbību vadījuši priekšnieki A. Pols (miris), Kose, Lejnieks, B. Polis, H. Vilks, O. Zvirgzdagrauds, R. Kreišmanis, V. Bija, P. Vasariņš, J. Jasmanis un pašreiz H. Tērauds. Biedrības mērķis vienmēr bijis pulcināt Hamiltonas un apkārtnes tautiešus latvisko tradiciju un kultūrālo pasākumu turpināšanai. Jau ar biedrības dibināšanu radās doma par sava īpašuma iegādi, kādēļ vadība visus gadus krāja līdzekļus, kamēr 1960. gada 29. aprīlī nodomu varēja īstenot. Kā neatlaidīgākais pašu nama idejas paudējs minams V. Rudzītis, bet sakarā ar nama iegādi, rosīgi darbojās arī toreizējais priekšnieks R. Kreišmanis ar dāmu komitejas dibinātāju, dažādu referātu un literāru vakaru organizētāju — nelaiķi M. Martinovu. Ievērojami biedrības labvēļi un atbalstītāji vienmēr bijuši prof. P. Ķiķauka, inž. H. Vilks un Dr. P. Vasariņš.

Ieguvusi savu namu, biedrība pēdējos 5 gados varējusi attīstīt rosīgu darbību: notikuši referātu vakari, gleznu izstādes, rakstnieku cēlieni, LNAK padomes sesijas un citi sarīkojumi. Visu sarīkojumu organizēšanā biedrības valdi vienmēr atbalstījusi dāmu komiteja, kuŗu pašreiz vada L. Vilka. Jau ilgus gadus pie HLB komponista I. Saksa vadībā darbojas divi koŗi — biedrības koris un vīru koris Viesturs. Pastāv labi iekārtota latviešu grāmatnīca, kuŗā iegādājamas visas jauniznākušās grāmatas un latviskas rotas lietas.

Biedrības namā izdarītas ievērojamas pārbūves, par materiāliem vien izdodot vairāk par 2000 dol., neieskaitot darbu, kuŗu bez atlīdzības veicis nama pārvaldnieks V. Rudzītis, ziedojot piedevām vēl prāvas summas nama izbūvei. Enerģisku darbību attīstījis viens no biedrības pēdējiem priekšniekiem — J. Jasmanis, organizējot dažādas pārbūves, izgatavojot plānus un domājot par kultūrālas dabas pasākumiem. Biedrībai ir tikai ap 80 biedru, bet vienprātībā un sadarbībā tie dažkārt paveikuši lielus darbus.

J. M.

LATVIETIS SPREDIĶO ANGĻU DRAUDZEI

Toronto High Park presbiteriāņu baznīcas dievkalpojumā 24. oktobrī spredikī teikt bija uzaicināts mūsu tautietis Aleksandrs Kretulnieks, lai aizstātu šīs draudzes mācītāju J. Milsu prombūtnes laikā. Dievkalpojumā bija ieradušies arī daži latvieši. Cerams, ka A. Kretulniekam būs iespējams vadīt pašam savu angļu draudzi, jo Toronto ūdens liels mācītāju trūkums. A. Kretulnieks pirms dažiem gadiem apmeklējis Toronto universitātes teoloģijas fakultāti un vairākos dievkalpojumos spredikojis arī latviešu draudzēs, tāpat angļu baznīcās provincē.

K. S.

Toronto latviešu baptistu draudzes 14. gadasvētkos: no kreisās—Klīvlendas viesis māc. A. Meija, kas teica svētku spredikī, draudzes koŗa diriģents A. Purvs, draudzes mācītājs R. Ekšteins un Grand Rapidu viesis māc. A. Stefenbergs. Foto: J. Ligers

Jaunatnes kursi Grand Rapidos

Kursantu salidojums 16. un 17. oktobrī Grand Rapidos ievērojami atšķīrās no visām iepriekšējām sešu nedēļu nogalēm. Samērā maz laika šoreiz bija veltīts mācībām. Salidojums ganrādīja ciešāku kontaktu kursantu vidū un rosināja domāt par otru ciklu, kas sāksies nākamgad.

Pirmās dienas vakarā ap 250 klausītāju pāris stundu pavadīja vienos smiekļos, kad Čikagas pieciši (pirmoreiz ar Rudīti Ārumu), Annarboras studenti un Indianapoles indīgie balamutējās, dziedāja, jokojās un mūzicēja. Ņeko nekaitēja, ja pieteikto 13 ansamblu vietā ieradušies tikai trīs: izrāde izdevās viengabalaina un iespaidīga. Ja būtu dalīti „oskari", vienu noteikti nāktos dot Piecīšu „stūrakmenim" — programmas pieteicējam Albertam Legzdiņam. Gandrīz neticamā veiklībā mainīdams vienu apģērba gabalu pēc otra, te parādīdamies, te pazuzdams, viņš piedalījās skečos, mūzicēja, dziedāja un, it kā „starp citu", pieteikdams programmu, raiti un asprātīgi virzīja izrādes plūdumu. Kad klausītāju aplausi beigās negribēja rimties un daža pārgalvīgāka pat ar papēžiem piedārdināja grīdai, Legzdiņš atvadījās ar komplimentu skatītājiem: „Jūs patiešām esat pati labākā publika, kādu mēs tik vēju vakarā... vēl varējām dabūt."

Pavisām jauns pasākums bija jaunatnes koris. Tas radās, kad ap 60 kursu dalībnieku sāka mēģināt 3 dziesmas „uz balsīm". Pēc pāris stundām „dziesmu ķēniņš" Roberts Zuika koŗi diriģēja klausītāju priekšā uz skatuves. Kā tas iespējams? Varbūt, liela tiesa koŗos jau dziedājuši? „Tikai daži," paskaidroja R. Zuika. „Bet nākotnē stāvoklis var grozīties. Nebūtu pelama ideja dziedāt daudzbalsīgi arī turpmākos kursu sarīkojumos. Tas aizraus dažu labu. Mājās aizbraukuši, kursanti sāks domāt par piedalīšanos vietējos koŗos. Un jaunas balsis tajos taču tik nepieciešamas!"

Kursu ievadījumā Dr. Valdis Zeps referēja par latviešu valodu. Otrā dienā Dr. Valdis Muižnieks runāja par latviešu jaunieti dzīves krustceļos, ar pēdējiem saprotot skolas gadus. Runātājs mudināja kursantus „uzņemt garīgo inventāru", kamēr vēl laiks: salīdzināt ieceres ar savām spējām un reālajām iespējām, radot līdzsvaru. Skolas gados jādomā arī par latvisko zināšanu apgūšanu un krāšanu.

Kursu otra cikla vadītājs Juris Jauntirāns stāstīja par nākamās vasaras darba plānu. Cikls sāksies maijā ar sarīkojumu Čikagā. Jānos — Indianapolē, augustā — Klīvlendā. Kursu valdes priekšsēdis ir Juris Jauntirāns, vietnieks Uldis Streips, kasiere Mārīte Ķezbere, sekretāres —Rita Kūlmane un Dace Ķezbere un Māra Romane.

Pirmā diena sākās ar teoloģes V. Fricsones vadītu svētbrīdi, bet svētdienas rītā bija jaunatnes dievkalpojums ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā. Spredikoja māc. J. Lazda un māc. Kr. Hermanis. No Grand Rapidu organizācijām kursantus sveica E. Jaunais, LNJAK valdes — Edīte Ernestsone, ALJAs valdes — prdis Lauris Kalniņš, rīcības komitejas — pr-de Dace Dziļuma.

Par kursantu interesi atsevišķos salidojuma posmos, liekas, varētu liecināt dalībnieku skaita kustība. Uz pirmo lekciju bija sanākuši 137 klausītāji, „Lapu virpulī" (kursu balle) griezās 250; uz dievkalpojumu svētdienas rītā bija ieradušies 52 kursanti, bet pēcpusdienā uz lekcijām — 200.

A. Zemgalietis

KALPAKIETIS AIZSAULĒ

Moristaunas slimnīcā acis uz mūžu slēdzis Kalpaka bataljona leitnants —inž.-ķīmiķis Roberts Rubulis, dzimis 1895. g. 12. aprīlī Meirānu pagastā, beidzis reālskolu Toropecā, pēc tam iesaukts krievu armijā. Pēc karaskolas beigšanas dienējis kādā Sibirijas strēlnieku pulkā Permā. Cara armijai sabrūkot, 1918. g. sākumā atgriezās tēva mājās un tā paša gada rudenī uzsāka studijas Rīgas politechniskā institūtā, taču tās drīz pārtrauca, jo jaunā Latvijas valsts sauca savus dēlus palīgā. Kopā ar brāļiem Kārli un Jāni jaunais students - virsnieks stājas plkv. Kalpaka karavīru rindās. Viņa vārds minēts pirmajā Kalpaka bataljona pavēlē.

Pēc atbrīvošanas cīņām atvaļinājās no armijas, lai turpinātu studijas jaunajā Latvijas universitātē, strādāja Rūpniecības departamentā.

1944. gadā R. Rubulis ar ģimeni devās trimdā uz Vāciju, vēlāk izceļoja uz ASV.

N. L.

PIRMAIS PATSTĀVĪGAIS KONCERTS

Indianapoles DV dienām beidzoties (pag. gada septembrī), prasīju DV Milvoku apvienības priekšniekam Voldemāram Aparjodam, kas viņam paticis visvairāk. „Katrās DV dienās esmu mēģinājis saskatīt ko jaunu, vēl nebijušu: kādu solījumu nākotnei. Šoreiz tādu saskatīju Čikagas un Kalamazū apvienotajā vanadžu ansamblī. Par viņām vēl dzirdēsim."

Laikā, kad daža laba koŗa darbība apsikst dalībnieku pasīvitātes dēļ, abu ansambļu aktīvitāte nav mazinājusies, drīzāk augusi. Pirms vairāk nekā 3 gadiem Kalamazū vanadzes mudinājusi uz dziedāšanu Elfrīda Ozola, bet čikagietes — Adele Aruma.Kā tad dāmas toreiz tā sadomājušas dziedāt? „Man maizītes smērēt nepatīk, tādēļ kopā ar septiņām citām nodibināju dubultkvartetu!" atjoko Čikagas ansambļa enerģiskā vadītāja. Nu gan dziedātāju skaits laužas laukā no dubultkvarteta rāmjiem, tāpat Kalamazū ansamblī: pavisam kopā 22 koristes. Mūzikālā vadība visu laiku bijusi Teodora Ozoliņa un Jāņa Zuikas rokās, kas kori tagad pārmaiņus diriģē. Tā kuplinot sarīkojumu programmas vai nu kopā vai atsēviški, abi ansambļi dziedājuši Čikagā, Kalamazū, Milvokos, Grand Rapidos, Indianapolē u. c.

Nu 30. oktobrī Milvokos notiek apvienotā ansambļa pirmais patstāvīgais koncerts. Programmā tautas dziesmas un latviešu komponistu oriģināldziesmas.

A. Z.

Trīs dzejnieču vakars

Ņujorkas DV apvienības vanadžu kopas rīkotais „Pārdaugavas"— Nudžersijas dzejnieču Baibas Bičoles, Ritas Gāles un Klāras Zāles dzejoļu vakars 23. oktobrī bija pulcinājis ap 80 jūsmīgu apmeklētāju. Rudens krāsām un simboliem greznotajā un rudens ziedu piesmaržotajā telpā vakaru ievadīja rakstnieks Nikolajs Kalniņš, pagarā, nopietnu atziņu bagātā un humora piebārstītā referātā sniegdams īsas biografiskas ziņas par dzejniecēm, kā arī pieskardamies to domām un izjūtām, ļāva klausītājiem ieskatīties šo dzejnieču cilvēcīgās sejas vaibstos.

Tad referentu nomainīja dzejnieču „parāde": kautrā Baiba Bičole, draiskā Rita Gāle un traukšlā, nopietnā Klāra Zāle skandēja savus dzejoļus, klausītāju uzmanības ielenktas. Vakara oficiālā daļa beidzās ar vanadžu izteikto pateicību referentam un dzejniecēm un pasniegtajām sarkanām rozēm. Pie vanadžu klātajiem cienasta galdiem turpinājās pārrunas sadraudzības un mājības gaisotnē.

A. B—do

Kopējs pienākums

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā jau ziņojām, ka Čikagā 6. novembrī, plkst 6 vakarā Hiltona viesnīcā notiek Ilinojas delegācijas ASV kongresā godināšana, lai pateiktos par interesi un atbalstu, kādu tā sniegusi mums Baltijas valstu jautājuma labvēlīgā ārrošanā. Šai sakarā mūsu līdzstrādniekam bija saruna ar organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļas prezidentu un centrālās valdes prezidenta speciālasistentu V. Korstu. Uz jautājumu, kādā veidā un kas rīko amerikāņu kongresa vīru godināšanu, V. Korsts paskaidroja:

Apzinoties, ka tieši Ilinojas pavalsts delegācija ASV kongresā vairāk par visām citām iestājusies par Baltijas valstu tiesību atjaunošanu un vispār arvien bijusi pieejama domai par darbu visu komūnistu verdzināto tautu labā, jau ilgāku laiku pastāvēja doma, ka nepieciešams izteikt pateicību un uzsvērt atbalstu šādai Ilinojas kongresmeņu nostājai. Neapšaubāmi, senātā lielu ietekmi radīja senātora Doda iesniegtā rezolūcija Baltijas valstu labā, kuŗu parakstīja arī citi senātori, tomēr jāievēro, ka pirmais senātors, kas iesniedza rezolūciju šai kongresā, bija Ilinojas pārstāvis senātors Dirksens. Tāpat jāatceras, ka Apspiesto tautu nedēļas idejas autors ir Ilinojas senātors Dagless. Ne mazāk izceļami divi citi fakti. Vispirms — republikānis Edvards Dervinskis ir ne tikai Baltijas valstu tiesību karsts aizstāvis, bet reizē arī noteikts komūnisma un koeksistences apkaŗotājs. Otrkārt,— neaizmirsīsim, ka Ilinojas demokratu partijas pārstāvji kongresā visi vai nu paši iesnieguši, vai līdz parakstījuši rezolūcijas Baltijas valstu labā. Tādēļ jau sen bija laiks viņiem par šo nostāju izteikt pateicību un atzinību.

Pārrunājot šo jautājumu mūsu organizācijā, Čikagas latviešu biedrības pr-ks V. Vīksniņš izteica ierosinājumu pateicību izteikt atklātā sarīkojumā. Reizē Čikagas latviešu biedrība un Čikagas latviešu jaunatnes apvienības vadītājs Jānis Plūme solīja savu atbalstu šī akta sarīkošanā. Pārrunu rezultātā tika sasaukta sēde visu vajadzīgo jautājumu izkārtošanai, kuŗā ierasties bija aicināti arī vairāku citu organizāciju pārstāvji. Tie tomēr nedz ieradās, nedz uzskatīja par vajadzīgu vismaz piezvanīt. Šādos apstākļos Americans for Congressional Action to Free the Baltic States uzņēmās sarīkot šo godināšanas vakaru, atzīmējot arī latviešu biedrības un jaunatnes apvienības piedalīšanos.

Še jāuzsver, ka Americans for Congressional Action to Free the Baltic States nav ne latviešu, ne arī specifiski tikai baltiešu orgaizācija, bet skaidri deklarējusi savus mērķus un atkārtoti uzsvērusi, ka nekādos apstākļos nedomā iejaukties kādas atsevišķas tautas dzīvē un darbā. Tāpat tā nav ieinteresēta atsevišķas tautas dažādo grupu iekšējos strīdos, bet pastāv un darbojas ar vienīgo nolūku — darīt iespējamo Baltijas valstu nākotnes nodrošināšanai. Protams, šī organizācija katrā gadījumā labprāt sadarbojas ar katru baltiešu organizāciju, kuŗai pozitīvi mērķi, jo sevišķi ar tām, kuŗu vadība personīgu ambiciju vietā liek darbu un pienākuma apziņu pret savu tautu un atzīst, ka mūsu pienākums ir arī cīnīties par tiesībām un taisnību visām tautām. Mūsu organizācijas Ilinojas nodaļa arvien uzsvērusi, ka tik lielu un ilgstošu darbu kā cīņu par dzimtenes atbrīvošanu nevar veikt viens „es", bet vienīgi ar visu kopēju darbu. Tāpat esam uzsvēruši, ka nopelnus par panākumiem nevar pierakstīt kādam „es", bet ka panāktais ir mūsu visu nopelns.

Šī iemesla dēļ godināšanas aktā nav aicinātas noteiktas vienas vai otras tautības apvienības, jo tas prasītu daudz laika garās un, iespējams, neauglīgās apspriedēs; tā arī būtu iejaukšanās tautību iekšējā dzīvē. Tādēļ aicinājumus sūtīt savus pārstāvjus izsūtīja visiem. Un ikvienu organizāciju vai apvienību, kas grib rīkojamo pateicības aktu atbalstīt, arī atzīmēs. Jo vairāk šādu organizāciju būs, jo vairāk mēs kā baltieši arī parādīsim, ka pareizi novērtējam ASV kongresa nostāju, radot bāzi tālākajam darbam, kuŗš, jādomā, ir mūsu visu interesēs. Visi ir aicināti piedalīties, jo mums nav personīgas godkāres kaut ko pierakstīt sev.

Tieši 6. novembris par godināšanas dienu ir izvēlēts ar apsvērumu, ka reizē ar pateicības izteikšanu mēs varētu arī atzīmēt, ka tā ir diena, kad sākās pasaules nelaime — komūnistu varas pārņemšanas akti. Latviešu līdzstrādniekiem šai darbā reizē būs arī iedvešba atgādināt, ka pēc nedaudz dienām ir Latvijas dzimšanas diena — 18. novembris. Lietuviešu un igauņu pārstāvji piedalīšanos jau apsolījuši.

Šai godināšanas lietā esmu personīgi stājies sakaros ar kongresa Ilinojas delegācijas locekļiem, saņemot atbildi, ka republikāņus reprezentēs delegāts E. Dervinskis, bet demokratus D. Rostenkovskis. Abi arvien bijuši aktīvi ne tikai Baltijas valstu labā, bet parādījuši arī drosmi cīnīties visās lietās par tiesību un nākotnes nodrošināšanu.

Viss nokārtots, lai nepieciešamais pateicības akts notiktu un Americans for Congressional Action to Free the Baltic States būs pateicīga katrai organizācijai, kas vēlēsies piedalīties mūsu kopēja pienākuma izpildīšanā.

Akts paredzēts īss un bez gaŗām runām, dodot vairāk iespēju ASV kongresa pārstāvjiem pateikt to, kas viņiem mums sakāms. Pateicību var izteikt labāk īsos vārdos, kuŗos ielikta sirsnīga un patiesa doma, nekā gaŗās un bezsatura runās. Ar šo tad arī gribu Americans for Congressional Action to Free the Baltic States vārdā aicināt visas organizācijas sūtīt savus pārstāvjus; reizē izsaku arī mūsu pateicību visiem, kas aktīvi un bez liekas runāšanas atbalsta šo nepieciešamo sarīkojumu. Gribu izteikt cerību, ka piedalīsies visi un ka varēsim teikt „mēs visi kopā", jo tas nav ne atsevišķas personas vai organizācijas monopols, bet mūsu visu kopējs pienākums.

VILMINGTONA

Vilmingtonas un apkārtnes tautieši valstssvētku un Lāčplēšu dienas atcerei pulcēsies svinīgā dievkalpojumā Concordia ev.-lut. baznīcā Vilmingtonā (Lea blv. un Vašingtona ielas stūrī) 7. novembrī, pl. 3 pēcpusdienā. Dievkalpojumu vadīt māc. J. Siliņš, piedaloties viesim mācītājam E. Lembergam. Pēc dievkalpojuma svētdienas skolas telpās notiks svētku akts, kuŗā runās ALAs priekšsēža vietnieks Alfrēds Bērziņš. Dievkalpojumā un aktā dziedās kopas dāmu ansamblis un skolēnu koris.

L.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

Jonkeru dievnama iekārtošanas talkā 23. oktobrī piedalījās 35 vīri un 39 dāmas. Dievnama iesvētes dievkalpojumā 7. novembrī pl. 11 dienā nevarēs piedalīties LELDAAs austrumu apgabala garīgais vadītājs prāv. A. Birznieks.

Ņujorkas latviešu ev-lut. draudzes Longailendas rajonā jaunceļamās baznīcas viens ēkas spārns jau zem jumta. Te paredzēta skola. Otram spārnam, kur būs baznīca, noklātā grīda. Ir pienākusas līmētās sijas no Portlandes Oregonā, samaksājot par tām pāri par 4000 dol. Darbi veikti talku kārtībā, izdodot vairāk par 11.000 dol., bet turpmākie darbi paredzēti par apmēram 35.000 dol. Uzkrātais kapitāls ir apmēram 45.000 dol. Pēc Ziemsvētku brīvlaika, paredzams, skolas mācības varēs notikt jaunajā ēkā, bet lejas telpās, varbūt, varēs notikt arī svētku dievkalpojums.

KALAMAZŪ

Latviešu biedrības koncertu cikla ietvaros 30. oktobrī plkst. 7.15 vakarā Kalamazū kolledžas Fine Arts Building — Recital Hall telpās rīko pianistes Veras Leinvēberes un baritona Pēteŗa Geistauta koncertu. Programmā Alfr. Kalniņa, E. Dārziņa, J. Kalniņa, Fr. Šuberta, V. Dārziņa un L. Kavallo darbi. Ieejai derīgas abonenta kartes, vai maksa 2 dol., iest. audzēkņiem 1 dol.

OMAHA

Omahas latviešu biedrības drāmatiskā kopa 9. oktobrī sniedza Alfrēda Dziļuma romāna Andŗa Valdmaņa skatuves variantus „Laila no Rīgas" izrādi. Ansamblis lugu bija iestudējis rež. Bernarda Austruma vadībā. Skatītāji priecājās par titullomas Lailas — Irēnes Kārkliņas tēlojumu. Tāpat prieku radīja Ludis— Jānis Briedis. Cildināms tirgotājs „Zirgu Mārtiņš" — P. Maslovskis. Un kur nu vēl donžuāns Ēvalds — U. Briedis un „ticīgais tīrs" Pāvils — A. Ķeruzis! Tie „cīkstijās" iegūt Lailas labvēlību, bet pūļu rezultāts bija dažāds. Ar labu vārdu pieminama Agas lomā — Kā Raikstiņa un Malvīne — A. Andersone. Labas sekmes uzrādīja A. Ķeruze — Erna, un A. Tompsis — Laimonis. Dekorācijas darinājis — O. Zariņš. Sufliēja — J. Ķešāns. Katrā teātŗa ansamblī ir dalībnieki, kuŗus nemin programmā, un tā paliek skatītājiem nezināmi. Bet tādi bija, ir un būs. Visiem sirsnīgs paldies. Paldies drāmatiskās kopas vadībai par šo vēl nekur nerādīto lugu. Ir zināms, ka iestudētās izrādes autoram Mineapolē krājumā vairākas jaunas lugas. Gaidām skatuvnieku tālāku „uzdrikstēšanos", rādīt arī šos darbus. Bet Omahas teātŗa laudīm būtu vēlams, spēkus rūdot, ar „Lailu no Rīgas" viesoties pie tautiešiem citās pilsētās.

Latvis Celmiņš Mičigenas universitātē ieguvis BS gradu, speciālizējoties ķīmijā, bet turpina studijas mastera grada iegūšanai. L. Celmiņš ir korp. Latvia saimes loceklis.

Pasaules ceļojums pa ostas noliktavām

Tautību izstādes Čikagā ar katru gadu izvēršas populārākas. Šogad, kad paredzētajā nedēļas nogalē 16. un 17. oktobrī arī laiks bija gadījies ļoti skaists, laudis uz izstādi plūda straumēm. Tāpēc jāpabrīnās par Čikagas latviešu pasīvitāti sava stenda ierīkošanā. Pagājušā gadā, piemēram, rīkotāju trūkuma dēļ viņi šo izdevību bija palaiduši pat garām. Lai tas neatkārtotos, šogad darbu uzņēmās Pretkomūnisma kopas pr-ks Leonīds Neimanis, kam nācās stingri noskrieties, lai beidzot sadabūtu vajadzīgos talciniekus. Kā aizvien, atsaucīgi bija Daugavas Vanagi. Šogad palīdzēja arī laudis no latviešu skolas padomes un Meivudas Sv. Pāvila draudzes. Eksponātu greznāko daļu — latviskās rotas bija izstādījis zeltkalis Telle, bet stenda kopskatu ar tiešām prasmīgu roku izveidojis mākslinieks V. Ozoliņš.

Visumā šī izstāde ir liels tirgus, kuŗā dažkārt negribēti komiskos pretstatos atrodami pasaules visdažādāko nostūŗu laudis, kas rāda savus raksturīgos tērpus, darba rīkus, istabas iekārtas, — ko vien grib. Latvieši šogad bija iestarpināti divu temperamentīgu kaimiņu — ungāŗu un grieķu vidū. Mazliet tālāk beļģi no sava nostūŗa bija izveidojuši tipisku beļģu dzīvojamo istabu, kuŗu papildina divas meitenes ar Beļģijas mežģiņu aubītēm galvās. Viņas sēdēja un adīja. Idillisko ainu mazliet jauca kaimiņu armēņu stends, no kuŗa skanēja īstena cūsku dancinātāja mūzika. Atmiņā palikusi Peru novietne, izklāta paklājiem, kas darināti no alpaka un lamas kažokādām, tik meistarīgi sašūtām, ka krāsu kombinācijas veidoja rakstus un bildes. Zviedri rādīja, kā pīt salmu Ziemsvētku rotas, vācieši ar plašs etnogrāfisko darbu klāsts, italiešus pārstāvēja gleznu izstāde, bet franči reprezentējās ar savām sporta automašīnām miniatūrmodelišu veidā, tāpat ar kūkām, no putukrējuma un pūdercukura uzceļot ap 10 pēdu augstu Eifeļa torni, kas apgādāts pat ar īstām mazām spuldzītēm un laiku pa laikam, saceļoties lielākam caurvējam, palaida gaisā saldus pūdercukura mākonīšus.

Izstādes otra daļa bija veltīta dažādo tautu kulinārijas mākslām. Te bija ne tikai ko redzēt un dzirdēt, bet arī saost un nogaršot. Japāņi, pasniegdami mazas sukiaki porcijas, pat karstākos tirgošanās brīžos nealzmirsa klientam paklanīties saliktām rokām. Bulgāri tirgojās ar jogurtu, lietuvieši ar ābolkūkām, liels resns turks melnām saskrullētām ūsām uz ogļu pavardiņa kaparakannā ar garu rokturi vārīja sāvu slaveno kafiju. Tipisks īrs, laimīgi smaidīdams, krāva īru sinepes uz īru zāvēta vērša šķeles. Visur bija liels laužu saplūdums, tikai Britu revolūcijas meitas — iezemietes — tikpat kā atstātas stāvēja pie saviem ikdienišķajiem veikalu kūku klāstiem, apvainotu namamāšu izteiksmīsejā. Blakus kustīgajiem armēņiem, kas pārdeva dažādus neredzētus riekstu un mandeļu garduma, turpat vai vizdegunīgā korrektumā ar uzsvērtiem „yes, sir" un „thank you, sir," tirgojās eksloniālists holandietis ar savu importēto šokolādi un biskvītiem. Italieši, kā jau skaistuma mīlotāji, augstā stikla burkā kā klasiskā kolonnā bija sakrāvuši marinētas saknes, no tām izveidojot pukes un rakstus, un prasīja par to simt dālderu. Indiāņis pilnā kaujas tērpā iepirkās austriešu piparkūku sirdis. Ungāri (laikam taču nesenās revolūcijas bērni) nevīļus bija paņēmuši līdz pēckara Ungārijā ieraksto tirgošanās veidu: lai nogaršotu viņu cepumu, bija jāstāv trīs rindās, vienā samaksā un saņem kuponu, otrā kafiju, bet kad pienāk pie trešās, kur jāsaņem cepums, tā apŗūcies...

Un kur nu vēl mazo piemiņlietiņu stendi! Tur es vienmēr pārpērkos. Tā arī šoreiz, mājās pārnākusi, ar izbrīnu no somas izvilku ciedru kokā grieztu kamieļu karavānu no Libanoņas, italiešu marcipāna konfektes, japāņu pelnu trauku, 5 Ziemsvētku kartītes ar polisku uzrakstu „Manai mīļai māmiņai", holandiešu sinepju trauciņu ar vējdzirnavām, gumijas trolliti ar vikinga cepuri galvā, ukraiņu nēzdodziņu un papīra servjetes no Norvēģijas.

Visumā — dārgs prieks, tik tiešām. Bet nākamgad noteikti iešu atkal. Ne tikai, lai pie ieejas lepni aplūkotu savu karogu 40 citu vidū; ne tikai, lai pārliecinātos, ka latviešu stends, kā allaž, gaumīgākais un cēlākais no visiem. Iešu atkal, lai, mājās pārnākot, justos kā pēc sava veida maza pasaules apceļojuma — tādas jaukas pasaules,kuŗā Latvijai vēl ir sava vieta.

D. V.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPRIECINIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

O'Connor Dr.—Donlands: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs, ūdens ejļas apkure, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Prasītā cena $17.900.-.

Yonge — Yonge Blvd.: Atsevišķa 2 stāvu, 7 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens ejļas apkure, garāža. Prasītā cena $23.500.-, iemaksa $5.000.-. Atlikums uz vienu atklātu 10 g. obligāciju.

Kennedy — Lawrence: Atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar pagrabā izbūvētu lielu atpūtas telpu, moderna ejļas apkure, privāts iebraucamais ceļš. Prasītā cena $17.900.-, iemaksa $2.000.-.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISA PILSĒTĀ.

Frankfurtes grāmatu . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

valsts nosaukuma (tātad 3 reizes) atrodas paskaidrojums „Annexed by USSR 1940").

3) Ja arī „Der grosse IRO Weltatlas" savās kartēs rāda pasaules pašreizējo seju, tās politisko stāvokli de facto, okupētās Baltijas valstis iekļaujot PSRS robežās un tās apzīmējot „SSR Estland, Lettland, Litauen" (robežas tomēr punktētas!), tad patieso de jure stāvokli rakstu rezādi vārdi oriģinālvalodā. „Am Ende des 1. Weltkrieges im November 1918 wurde der Freistaat Lettland ausgerufen, der sich nach schweren Kämfen behauptete. Im August 1940 wurde das Land ohne Abstimmung als Lett. Soz. Sowjetrepublik in die Sowjetunion eingegliedert; die Eingliederung ist nicht von allen Staaten anerkannt."

Kādā spāņu atlantā redzams latviešu tautu meitu grupas attēls tautas tērpos.

Pad. savienības novietnē atradās arī izgaunu, latviešu un lietuviešu grāmatas, novietotas vienkopus iedobumā gar kāda statņa trim sienām. No izgaunu eksponātiem atminā palicis „Odisejas" tulkojums, no lietuviešu — attēlu kopojumi par tautas mākslu (audumi, keramika, skulptūra, kokgriezumi, metallizstrādājumi).

Latviešu grāmatu uzskaite būtu šāda:

1) Klasiķi: „Baltā grāmata," „Mērnieku laiku" jaunizdevums (ar sen pazīstamajām E. Brencēna ilustrācijām), Raiņa „Jaunatnei."

2) Tulkojumi: Gogoļa „Šinelis" (maza formāta grāmatiņa) un somu tautas ēpos „Kalevala" lielā formātā ar spēcīgām, dinamiskām Ģirta Vilka darinētām ilustrācijām.

3) Mākslas grāmatas: monogrāfijas par Valdi Kalnrozi un Jāni Liepiņu ar tekstu latviešu, krievu, vācu, franču un angļu valodā un krāsainām un melnbaltām viņu darbu reprodukcijām.

4) Skatu albumi: Latvija un Sigulda.

5) Padomju literatūra: Vilja Lāča „Zvaigznes pār jūru," Žaņa Grīvas „Zem albatrosa spārniem," Andr. Upīša „Spartaks."

Šveices novietnē bija atrodama padomju maršala Sokolovska grāmata „Militārā stratēģija" (vācu valodā), kā arī Antona Buzeka „Die kommunistische Presse." Pēdējā sevišķi izcēlās ar to, ka tai bija tikai 16 iespiestu lappušu, bet pārējās — baltas! Nodaļa „Marksisms - ļeņinisms, propaganda un prese" izbeidzās pusvārdā, kam sekoja vismaz ap 200 neiespiestu lapu. Laji, kādu šai mesē nebija mazums, brīnījās un smējās, raustīja plecus un kratīja galvas. Lietpratēji par visu to tikai smīnēja, jo zināja, ka arī viens otrs cits apgāds izstādījis greznus sējumus, kuros nebija nevienas iespiestas lappuses. Izskaidrojums vienkāršs: grāmatu tirgotājiem, kas mesē izdara savus pasūtinājumus, nav svarīgs saturs, bet tikai forma.

Bijušiem cīnītājiem varētu vēl interesēt divas vācu „Podzun apgāda grāmatas: „Volchova, 900 dienu cīņas par Ļeņingradu" un „Kurzeme, pēdējā fronte — divu armiju liktenis." Pēdējā ievietots uzņēmums, kuŗā redzami ģenerāļi Bangerskis un Dankers vācu virsnieku vidū, un Kazdangas pils attēls, kur no 15. novembŗa 1944. g. līdz 8. maijam 1945. g. atradās 18. armijas štābs. Zem cita attēla ar latviešu sievietēm tautas tērpos sniegti antropoloģiski paskaidrojumi par latviešiem un tautas tērpu valkāšanu.

Apspiesto tautu trimdas apgādi Frankfurtes mesē pārstāvēti nebija. Jājautā, vai še nebūtu bijusi laba izdevība reprezentēties un iznest citu tautu priekšā mūsu jauno Raiņa „Jāzeps un viņa brāļi" tulkojumu angļu valodā? Bet, laikam, jau ir tā, ka pati piedalīšanās mesē vien būtu maksājusi vairāk nekā visa peļņa par šo izdevumu. Mūsu trimdas apgādi jau pa lielākai daļai balstās tikai uz īpašnieku personīgā ideālisma un riska.

Bet vai mēs visi kopā nespētu panākt kaut ko vairāk? Mūsu kultūra ir mūsu politiskās cīņas neatņemama daļa, mūsu gara darbinieki pašlaik ir mūsu cīņas avangards, un iespiestais vārds visos laikos ir bijis ass cīņas ierocis.

Mūsu ienaidnieki to ir izpratuši. Latvijas okupanti un viņiem pakalpīgie gariņi neatlaidīgi pūlas dažādās valodās apmelot un nomelnot ne tikai mūsu valsti un tās sasniegumus brīvības gados, bet arī atsevišķus valsts un tautas darbiniekus, kas cīnās par latviešu tautas tiesībām uz brīvību un Latvijas neatkarības atjaunošanu.

Apsveicams ir Amerikas latviešu apvienības uzsaukums papildlīdzekļu sagādei, lai mēs sekmīgāk varētu iepazīstināt citas tautas un jo sevišķi jaunās valstis ar mūsu stāvokli un prasībām — ne tikai ar informācijas literatūru dažādās valodās, bet pat ar personīgiem sakariem, sūtot mūsu pārstāvjus pie citu valstu valdībām.

Liekas, mēs beidzot būsim atmodušies no maldīgām ilūzijām, ka mūsu brīvība it kā būtu izcīnāma „pašu pirtī" vai vīstot dūri kabatā. 1918. gadā Latvija radās ne tādēļ vien, ka mēs paši to gribējām, bet arī tādēļ, ka ārvalstis to atļāva, atzīstot mūsu tiesības uz pašnoteikšanos un tās atbalstot. Ar sēdēm pie zaļā galda Pēterpilī, Valkā un Rīgā vien nekas nebūtu panākts, ja Zigfrīds Meierovics un citi Latvijas valsts idejas fantasti nebūtu cīnījušies diplomātijas kauju laukos, mūsu gribu būt neatkarīgiem deklarējot pasaules lielvaru priekšā.

Andris Aucinieks

GAIDA TŪRISTUS

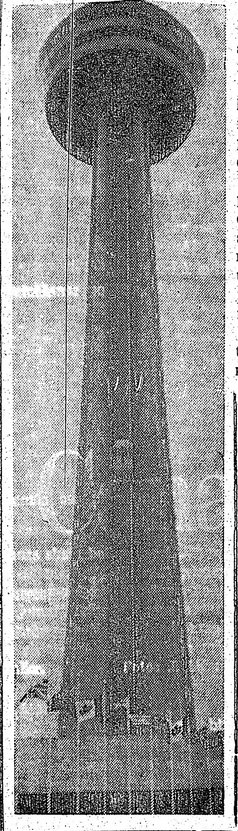

Ontario provinces ministru prezidents Robarts un Ņujorkas viesis Rokfellers 6. oktobrī Niagarā atklāja 520 pēdu augstu skatu torni (ar nosaukumu Skylon), kas, pēc kanadiešu apgalvojuma, ir augstākais dzelzbetona tornis pasaulē. Celtne izmaksāja 11 milj. dolaru. Trīs ārpuses lifti uzved tūristus kupolā, kur vietas 1500 personām. Ēdamtelpa, kas stundas laikā vienreiz apgriežas ap savu asi, spēj uzņemt 300 personu. Kupolā iekārtotas arī atpūtas telpas un apkārtējās panorāmas novērošanas platforma. Torņa apakšā ir 180.000 kvadrātpēdu liela izstādes telpa. Auto novietošanas iespējas iekārtotas 2100 mašīnām. Foto: B. Savickis

T. Viljama ‚Iguānas nakts'

(Pārnesums no 3. lpp.)

jaunības spēkā brien pa radības okeanu. Viņš redz arī savas radītās ķirzakas — cilvēkus, kas pa ši sien savas saites.

Režisors A. Tipāns devis lugas režijai spēcīgus vēzienus rakstturu zīmējumos un pārdzīvojumu izpausmē. Viņš tēlo Šanonu un dzīvo skatuvē lielā atbrīvotībā, komplicētajā tēlā; tik spēcīgi, ka jānovirzās uz domu, vai pārējie raksturi nezaudēja lomu izstrādājumā, zaudēdami režisoru par labu Šanona lomai. Tādus upuŗus jānes vairākiem latviešu ansambļiem. Ne mazāki šie upuri ir režisoram, kas bieži nes lielas, atbildīgas lomas un sagatavo lugu tai pašā laikā. Ansis Tipāns zina, ka teātris, lai tāds būtu, prasa upuŗus. Viņš arī nekurnēdams prot upurēt.

A. Tipāna Šanonș liekas viņa labākais tēls no līdz šim redzētajiem. Lomas dziļākā patiesības izpausme ir primitīvais nelegrožojums, ar kuŗu Šanons metas no viena netikuma otrā, kā tas redzams viņa stāstos par savām gaitām. Tikpat patiesi viņš izpauž as bērniškigajā atziņā, ka viņa darbos un gaitās viss sašķiebies un viņam nav ceļa kalnā, tikai slīdēšana lejup.

Lolitas Lejiņas Hanna ir pārsteigums. Dzirkstīgā komēdijas aktrise lielā solī iekāpusi lomā, kas nav no vieglajām. Hannas tēls runā ar savu atmosfairu vairāk nekā vārdiem. Lolita Lejiņa var šo atmosfairu radīt un arī turēt. Ja gados jaunajai un ne lielu skatuves pieredzi tēlotājai žesti paliek bez piepildījuma un pārdzīvojuma neizraisīti, tad te izskaidrojums meklējams jau minētajā apstāklī, ka režisors ir arī lielās Šanona lomas tēlotājs.

Martai Ludekai Maksines lomā labākā daļa ir viņas temperaments un pārdzīvojums. Bet šīs skaistās dotības Maksines lomā pazūd aiz meklētajām, kaut skaistajām pozām. Deju soļu ieņinumi Maksines lomā ļoti vietā un laikā. Dabas bērni nereti izsaka savu prieku un vēlmes, arī kaislības ne tikai vārdos, bet arī kustībā — dejā. Te nu bija vieta īstai teksasiešu vai meksikāņu dejai, kaut īsai. M. Ludeka to varētu veikt. Nevarīgā valsēšana nedeva ainai vajadzīgā spēka. Lai kā, M. Ludeka var būt vienmēr ar interesi gaidīta lomā un skatuvē.

Spodras Zaļumas Judītes tēls īsos, koncentrētos skatos zīmējas kaut dažiem karīķētiem vilcieniem, bet ar sava veida traģismu, kas redzams visos lugas rakstuŗos. Valfrīds Streips ir vienmēr reprezentābls skatuvē. Savā dzejnieka Kofina 97 gadu vecā vīra tēlā līdzās traģismam viņš zīmējis tik vecam viram retu skaistumu — viegla humora līniju. Streips prot to sniegt.

Dagnija Caune ir jauna skatuves gaitniece. Ārējā parādībā tik ļoti iederēdamās savā Šarlotes lomā, viņa izpērk techniskās nevarības un kļūmes.

Skatuves ietērpu lugai devis Imants Tilgass. Ir savādi, ka šis dekorātors, kas nedarbojas savā ikdienā dekorātora arodā, prot un var dot lielu pacēlumu lugai; pie tam nekomplicētu un neapgrūtinātu ceļojumam. Daudzi dekorātori, kuŗiem skatuves ietērpu radīšana ir dienas un maizes darbs, ar šādu varēšanu sastopas kā ar grūtu problēmu.

„Iguānas nakts" ceļojošais ansamblis turpina savu ceļojumu, vēl daudzās vietās tiem jāpastājas ar izrādēm. Vēl daudzās vietās ne viens vien skatītājs varēs pārdomāt kāda iecienīta mācītāja vārdus: „Ja mēs varētu nomest savas paštaisnības un lepnības raibos svārkus, tad varētu, varbūt, saskatīt, ka esam tikai akli ubagi dzīves ceļmalā."

E. Kalniņa

LOVE FILATELIJA

RAINIS MŪSU TRIMDAS FILATELIJĀ

Lielā dzejnieka Jāņa Raiņa 100. dzimšanasdienas atzīmei mūsu trimdas filatelijā sniegti vairāki atceres izdevumi.

Vispirms jāatzīmē Raiņa un Aspazijas piemiņas fonda izdotā atceres marka, kuŗu zīmēlis N. Strunke Zviedrijā. Uz tās skatāms Raiņa attēls ar uzrakstu „Rainis" un gadu skaitļi 1865 — 1965" ar uzrakstu latviešu valodā „Latvijas brīvības dzejnieks" un angļu valodā „Poet of Latvian Freedom". Šīs atceres markas izmantojamas uzlipināšanai uz aploksnēm, bet jāievēro starptautiskie pasta noteikumi, kas noliedz šādu atceres marku lietošanu uz aploksnēm adreses pusē, it sevišķi cieši klāt īstajām pastmarkām. Filatelisti, šādu atceres marku krājēji, gan ir ļoti kāri uz aploksnēm ar šādi uzlipinātām atceres markām, jo tādā veidā ir cerības iegūt „piezīmogotu" atceres marku, t. i. ja pasta zīmogojums reizē ar īstas pastmarkas dzēšanu skar arī atceres marku. Zīmogojuma datums tad rāda šādas atceres markas aptuveno izdošanas laiku, ja nu vēl šis zīmogojuma datums saskan ar atzīmējamā gadījuma datumu, piemēram — Raiņa 100. dzimšanas dienas gadījumā 11. septembris, tad jau visciešākās filatelistu prasības ir panāktas. Šī Raiņa un Aspazijas piemiņas fonda izdotā atceres marka pieprasāma fonda pārstāvim ASV: Mr. R. Veidemanis, 2948 Fourth St. Road, R.4 Oshkosh, Wisc. 54901. Markas cena ir 25 centi gabalā.

Tālāk jāatzīmē latviešu filatelistu apvienības izdotā aploksne, kuŗas kreisā pusē ir J. Dekšņa zīmēts J. Raiņa attēls, zaļa ozollapu vainaga apņemts, ar parakstu „Jānis Rainis 1865—1965 Latvian Poet and Champion of Liberty". Aploksnes izdotas, atsaucoties Raiņa un Aspazijas piemiņas fonda aicinājumam atzīmēt mūsu lielā dzejnieka 100. dzimšanas dienu. Tās arī izdotas ciešā saziņā ar fonda valdi. Aploksnes pieprasāmas: Mr. J. Ronis, 55 Woodward Ave, Brampton, Ont., Canada. Cena ir $1.50 par 50 aploksnēm.

Kā nākošie Raiņa atceres izdevumi trimdā jāatzīmē Zīberga mūzeja Bostonā izdotā aploksne ar neatkarīgās Latvijas pasta izdotajām Raiņa piemineklja fonda abām līdpasta markām aploksnes kreisā pusē. Uzraksts: „Latvia Air Mail Issue. Plane over the Castle of Durbe, County Seat of the poet J. Rainis. The Latvian Government in 1930 issued a postage stamp in honour of freedom poet J. Rainis (1865 — 1929.). These enlarged reprints have been made in honour of the poets 100th birthday anniversary. 1965 Boston Mass." Tāpat Zīberga mūzejs izdevis 4 pastkartes ar neatkarīgās Latvijas pasta izdotajām Raiņa pastmarkām attēlā. Angļu valodā iespiestā apskatiņā, kādu dod līdz šīm pastkartēm, norādīts, ka 1930. g. Latvijā izdotas 8 Raiņa pastmarkas ar mākslinieku N. Stunkes un S. Vidberga zīmējumiem. Še ir pielaista kļūda, izlaižot no zīmējumu autoriem Latvijas un arī pasaules filatelijā vienu no pazīstamākajiem vārdiem—profesoru Richardu Zarriņu. No pieminētajām Raiņa 8 markām N. Strunke un S. Vidbergs devuši zīmējumus 4 markām, pārējām 2 vērtībām un abām līdpasta markām zīmējumus devis R. Zarriņš. Četras izdotās pastkartes rāda abas N. Strunkes zīmētās markas, vienu S. Vidberga un vienu R. Zarriņa darbu. Pastkartē markas rāmja zīmējuma kreisā apakšējā stūrī ir viegli saskatāms iezīmēts burts „Z", līdpasta marku rāmju zīmējumu augšējā stūrī pa kreisi ir iezīmēts burts „R", bet pa labi „Z". Zīberga mūzeja izdotās pastkartes un aploksnes pret ziedojumu pieprasāmas: Mr. E. Dzelzkalējs, 93, Forest Hills St. Jamaica Plain, Mass., 02130.

Ja nu še notikusi kļūda no nefilatelistu puses, tad — kaut filatelisti skaita līnijas un punktus zīmējumā un pazīstami ar savu ziņu precīzitāti — arī tie pielaiž kļūdas vispārējā informācijā. Tā aprakstā par Raiņa markām amerikāņu filatelijas izdevumā Latviešu filatelistu apvienības dalībnieks V. Grundmanis, kuŗš gan savu vārdu saista gan ar kādu latviešu privāta raksturaklubu, gan ar baltiešu filatelistu klubu, norāda, ka uz Raiņa līdpasta markām skatāmā Durbes pils ir Raiņa dzimšanas vieta. Cik nožēlojami tas arī ir, šo kļūdu atkal, pēc dažu gadu sarpalaika, pielaidis arī amerikāņu Scotta katalogs, kaut, pateicoties mūsu filatelistu sarakstei ar minētā kataloga izdevniecību, pirms dažiem gadiem bija izdevies to novērst.

Nevar neatzīmēt arī dažu filatelistu personīgus izgatavotus atceres materiālus Raiņa 100. dzimšanas dienas atzīmei. Tā Latviešu filatelistu apvienības dalībnieks A. Balodis, Kanadā, savai kollekcijai sagatavojis krāsainu fotouzņēmumu pastkartes veidā ar visām 6 Raiņa parastā pasta markām. Šī pastkarte uzņēmuma pusē apmaksāta ar Kanadas pastmarku, kuŗai blakus pielipināta Raiņa atceres marka; abas dzēstas ar pasta zīmogojumu.

Tāpat jāatzīmē arī jaunieša Māra Veidemaņa kollekcijā esošā aploksne, kas izsūtīta no Kastaņolas, Šveicē, ar pasta zīmogojuma dienas datumu, kad tur notika Raiņa atcerei veltītā sanāksme. Uz aploksnes ir arī Raiņa atceres marka, bet to nav skāris Šveices pasta zīmogs. Izpalīdzēties še varētu ar kādu sanāksmes dalībnieka parakstu, kas skartu arī atceres marku. Šeit ir arī uzņēmums no Raiņa dzīvesvietas trimdā ar sanāksmes dalībnieku parakstiem otrā pusē.

Beidzot šo apskatu, jāaicina tautieši izmantot minētos trimdas filatelijas izdevumus, kas veltīti Raiņa 100. dzimšanas dienas atzīmei, lai tā klusā un neuzkrītošā veidā, bet ar visplašāko iespējamo atbalsi atzīmētu mūsu lielā dzejnieka piemiņu. Uz visiem minētajiem izdevumiem atzīmēts gada skaitlis 1965, tā dēļ ieteicams izdevumus izlietot vēl šogad, jo tad arī pasta zīmogojums uzrādīs šo gada skaitli.

A. Vēveris

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Katru svētdienu — Sauciens no Golgātas dievkalpojumi ar priekšnesumiem pl. 7 vakarā Latviešu namā. Visi laipni ielūgti.

30. oktobrī — pl. 8 Latviešu namā Krizantēmu balle.

30. oktobrī — pl. 7.30 Latviešu kaŗa inv. apvienības balle ar mantu loteriju Latviešu namā.

30. oktobrī — pl. 5.30 T. Grīnberga gleznu skates atklāšana Sv. Jāņa baznīcas telpās, 200 Balmoral Ave. Skate atvērta ik dienas no pl. 6—9 vak. Sestdienās un svētdienās no pl. 3—9 vak., līdz 6. nov. ieskaitot.

31. oktobrī — pl. 5 p.p. Latviešu namā komponiste A. Okolo - Kulaka 25 gadu mūzika gaitu koncerts. Piedalās jubilārs, Mirdza Bogdanovics - Nāruna, Ksenija Brante, Dz. Treimanis.

6. novembrī — TLB un DV Toronto nodaļa Latviešu namā rīko Mārtiņvakaru.

6. novembrī — Studenšu korporāciju kopas gadskārtējais tējas vakars Igauņu namā.

12. nov., plkst 8 vak. DV namā (123 Huron St.) DV Toronto nod. biedru vakars ar referātu un lāčplēšu godināšanu.

13. novembrī — plkst. 7.30 LSAK sportistu apbalvošanas vakars ar deju Latviešu namā.

14. novembrī — pl. 6 vak. Latviešu namā J. Raiņa 100 g. dzimšanas piemiņas vakars — LPB Kanadas kopa.

14. novembrī — pl. 3 p. p. Saulainē Kritušo varoņu piemiņas svētbrīdis pie Kritušo kaŗavīru pieminekļa.

9. novembrī — pl. 8 vak. Latviešu namā LNAK rīko 18. nov. svinību — pieņemšanu.

20. novembrī — pl. 8 vak. Eaton auditorijā Latvijas valsts proklamēšanas atceres svētku akts un koncerts.

20. novembrī — pl. 11 Latviešu skolas Latvijas valsts svētku atceres akts.

21. novembrī — plkst. 2 bazārs par labu TLB sestdienas skolai Latviešu namā.

24. novembrī, pl. 8 vak. Latviešu namā reliģiski - ētisku pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteins.

25. novembrī — plkst. 8.30 vak. pianista Ugas Granta (no ASV) klavieru vakars Latviešu nama zālē. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

26. novembrī — plkst. 8 vak. DV TK 15 gadu jubilejas izrāde J. Raiņa „Zelta zirgs" Lawrence Park Collegiate Institute 125 Chatsworth Dr.

27. novembrī — no plkst 11 dienā līdz 7 vakarā Ziemsvētku tirdziņš un bazārs Sv. Jāņa draudzes baznīcas sarīkojumu telpās, 200 Balmoral Ave.

27 novembrī — pl. 7.30 vak. balle — bazārs Latviešu namā, Toronto latviešu katoļu vienības sarīkojums.

27. novembrī — plkst. 8 vak. DV TK Raiņa „Zelta zirgs" izrāde Lawrence Park Collegiate Institute, 125 Chatsworth Dr.

28. novembrī — pl. 4 p.p. Latviešu namā Dantes jubilejas vakars. Ref. prof. L. Latkovskis, koref. N. Trepše.

4. un 5. decembrī — Kanadas Daugavas Vanagu tradicionālais Ziemassvētku tirdziņš Latviešu namā.

11. decembrī — pl. 8 vak. Čikagas piecīšu koncerts Igauņu namā, 958 Broadview Ave.

11. decembrī — plkst. 18.30 Latviešu namā Latviešu virsnieku apvienības Kanadā atceres vakars. Ieeja pret ielūgumiem.

30. decembrī, pl. 8 vak. Latviešu namā Reliģiski - ētisku pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteins.

1966. g.

2. janvārī — Latviešu skolas Eglītes vakars.

29. janvārī, — Latviešu namā Preses balle — LPB Kanadas kopa.

11 februārī mākslinieku vienības „Latvis" gadskārtējais karnevāls Columbus zālē.

HAMILTONA, ONT.

20. novembrī — pl. 6.30 vak. Royal Connaught hoteli Valsts svētku akts — runās prof. P. Lejiņš.

11. decembrī — pl. 7.30 Strēlnieku vakars HLB namā, 16 Queen St. N., groziņu vakara veidā.

22. janvārī — pl. 7.30 HLMMK balle „Salc zaļais mežs" Rainbow zālē, Sanford un King ie.

SV. KATRĪNAS

31. oktobrī — plkst. 5 pēcpusdienā Atlanta hotelī, DV St. Catharines nodaļas 15 gadu darbības atceres svinības — koncerts.

LONDONA, ONT.

30. oktobrī — pl. 8.30 Aeolian koncerta zālē, 379 Dundas St., komp. A. Okolo - Kulaka 25 gadu mūzika gaitu jubilejas koncerts. Piedalās: jubilārs, Mirdza Bogdanovics - Nāruna, Ksenija Brante, Dz. Treimanis.

IEVĒLIET ATKAL
Jūsu liberāļu kandidātu
Joseph Macaluso
HAMILTON WEST

Jūsu balss ir nozīmīga
balsojiet par
JIM BETHUNE
Liberāļu partijas kandidāts
Hamilton SOUTH

DŽEMS BETHUNE — JAMES BETHUNE

James Bethune ir Hamiltonas South rajona liberāļu kandidāts S. nov. vēlēšanām. Viņš Kanadas parlamenta vēlēšanās kandidē pirmoreiz; viņa oponenti ir Dr. W. Howe, NDP, kas ir pašreizējā rajona parlamenta loceklis un A. Brown, kuŗš arī kandidē pirmoreiz un ir konservātīvo kandidāts.

James Bethune ir 35 gadus vecs, būvuzņēmējs, un 3 gadus Hamiltonas pilsētas oldermanis, kā arī Pilsētas ielu un sanitārās komitejas priekšsēdis, bijušais Sertona kluba priekšnieks Hamiltonā un Hamiltonas - Mont Hope lidlauka komitejas priekšsēdis.

MĀRTIŅ
SESTDIEN, 6. N
LATVIE
Programmā: Mārtiņbērni a
pri
Spēlēs V. Griķa orķestris
IEEJA $2.00
Visu

Latvia
FLORIST • GIFT SHOP • 802 BATHURST STREET, TORONTO • PHONE 533 3581
• PUĶES • LATVIEŠU GRĀMATAS • SK
DZINTARS • KRISTALLS • PORCELĀN
KANADAS UN ASV LATVIE ŠU DAIĻA
IZSTRĀDĀJUMI
Daudz dienu svinamu mums nes is novembrī
Šis atceŗu un godu mēnesis:
Tas nesīs Andreju un Mārtiņus, A r v i
Un varbūt pirmo sniega kārtiņu.

AUSTRA ŠMI
DĀMU FRIZIERSALOŅ
737 Bloor St., W., pie Grace, Toron

LATVISKAS R
DIMANTI - PU
Z e l t k a
A. KIVLENIEKA
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor S
Ont., 533—2837 T a u t i e š i e

ZIGFRĪDS ART POTTE
ZIGFRĪDS JURŠE
KERAMIKAS DARBNĪCA - S
1425A BLOOR ST., W., TORONTO.
viena tramvaja pietura rietumos no
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAM
LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDA
Turpat dabūjami BILŽU LOG

Labas ziņas sainīšu sūtītājiem.
Mēs pārdodam angļu vilnas uzvalku drē
3,5 jardi — $14.50. Brokāts un kreps —
vēlē gatavas kleitas.
Estonian DRESS & TEXTILE CENTRE
1187 — 1189 Bloor St., W. (Brock stūrī)

PU
VE
Zied
toju
bām
Venus
Piegādā Lielto
pārsūta uz visā
jā pasaulē. 231
tālr. LE 4—46
darba LE 3—40

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
12 Richmond Street East,
Toronto 1, Ontario,
Tel. EM 6-5946.
Suite 107
RO 6-8354 (mājās).

Dr. S. H
ZOBĀRST
paziņo
kabinet
425 Jane S
(Jane
tel. 76

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rub
ļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50
līdz $35.-, pārējām summām
10%. Saņemšana 14-21 dienu
laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIEKU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

ĀBOL
MĒ
PIEDĀVĀ
(Dažā
27 Thor
Toro
tel.

S. & G. TIRE SERV
459 Roncesvalles Ave.,
Tel.: LE 4-6602
Pārdodam: DOMINION ROYA
GOODRICH augstākās kvalitātes zie
arī RITEŅUS par vairumtirdzni
• Vulkanizējam un atjaunojam jūs
• Elektroniska riteņu balansēšana. Atvērts
līdz piektdienai līdz 8 vakarā. Sestdienās līdz
ZEMAS CENAS, GARANTĒTS DARBS. Latviešu

...AVUS IPAŠUMUS!

...Atsevišķs 6 istabu dubultmā izbūvētu lielu atpūtas ...e, privāts iebraucamais ...iemaksa $2.000.-.

...EM UZ 6 GADIEM UZ ...VELĒ VISĀ PILSĒTĀ.

...Lai kā, M. Ludeka var būt ...mēr ar interesi gaidīta lomā ...skatuvē.

...podrās Zaļumas Judītes tēls ... koncentrētos skatos zīmējas ...t dažiem kariķētiem vilcie...n, bet ar sava veida traģismu, ...redzams visos lugas rakstu... Valfrīds Streips ir vienmēr ...ezentābls skatuvē. Savā dzej...a Kofina 97 gadu vecā vīra ...līdzās traģismam viņš zīmē...ik vecam vīram rētu skaistu... — viegla humora līniju. ...ips prot to sniegt.

...agnija Caune ir jauna skatu...gaitniece. Ārējā parādībā tik ...iederēdamās savā Šarlotes ...ā, viņa izpērk techniskās ne...bas un kļūmes.

...katuves ietērpu kārtīgai devis ...nts Tilgass. Ir savādi, ka šis ...orātors, kas nedarbojas savā ...enā dekorātora arodā, prot ...var dot lielu pacēlumu lugai; ... tam nekomplicētu un neap...ināt u ceļojumam. Daudzi de...atori, kuriem skatuves ietēr...radīšana ir dienas un maizes ...os, ar šādu varēšanu sastopas ...r grūtu problēmu.

...guānas nakts" ceļojošais an...blis turpina savu ceļojumu, ...daudzās vietās tiem jāapstā...ar izrādēm. Vēl daudzās vie...ne viens vien skatītājs varēs ...domāt kāda iecienīta mācītā...vārdus: „Ja mēs varētu no...t savas paštaisnības un lep...s raibos svārkus, tad varētu, ...būt, saskatīt, ka esam tikai ... ubagi dzīves ceļmalā."

E. Kalniņa

...novembrī — plkst. 8 vak. DV ...K 15 gadu jubilejas izrāde J ...aiņa „Zelta zirgs" Lawrence ...ark Collegiate Institute 125 ...hatsworth Dr.

...novembrī — no plkst 11 die...ā līdz 7 vakarā Ziemsvētku ...rdziņš un bazārs Sv. Jāņa ...raudzes baznīcas sarīkojumu ...elpās, 200 Balmoral Ave.

...novembrī — pl. 7.30 vak. bal...e — bazārs Latviešu namā, ...oronto latviešu katoļu vieni...as sarīkojums.

...novembrī — plkst. 8 vak. DV ...K Raiņa „Zelta zirgs" izrāde ...awrence Park Collegiate In...itute, 125 Chatsworth Dr.

...novembrī — pl. 4 p.p. Latvie...u namā Dantes jubilejas va...ars. Ref. prof. L. Latkovskis, ...ef. N. Trepše.

...un 5. decembrī — Kanadas ...augavas Vanagu tradicionā...ais Ziemassvētku tirdziņš Lat...iešu namā.

... decembrī — pl. 8 vak. Čika...es piecīšu koncerts Igaunu na...ā, 958 Broadview Ave.

... decembrī — plkst. 18.30 Lat...iešu namā Latviešu virsnieku ...pvienības Kanadā atceres va...ars. Ieeja pret ziedojumiem.

... decembrī, pl. 8 vak. Latviešu ...amā Reliģiski - ētisku pārdo...u vakars. Māc. R. Ekšteins.

...6. g.

...janvārī — Latviešu skolas Eglī...es vakars.

... janvārī, — Latviešu namā ...reses Balle — LPB Kanadas ...opa.

... februārī mākslinieku vienības „Latvis" gadskārtējais karne...vāls Columbus zālē.

HAMILTONA, ONT.

... novembrī — pl. 6.30 vak. Ro...al Connaught hoteli Valsts ...svētku akts — runās prof. P. ...Lejiņš.

... decembrī — pl. 7.30 Strēlnie...ku vakars HLB namā, 16 Queen ...St. N.,groziņu vakara veidā.

... janvārī — pl. 7.30 HLMMK ...balle „Salc zaļais mežs" Rain...bow zālē, Sanford un King ie...

SV. KATRĪNAS

... oktobrī — plkst. 5 pēcpusdie...ā Atlanta hotelī, DV St. Catha...rines nodaļas 15 gadu darbības ...teeres svinības — koncerts.

LONDOŅA, ONT.

... oktobrī — pl. 8.30 Aeolian ...koncerta zālē, 379 Dundas St., ...komp. A. Okolo - Kulaka 25 ga...du mūziķa gaitu jubilejas kon...certs. Piedalās: jubilārs, Mir...dza Bogdanovics - Nāruna, Kse...nija Brante, Dz. Treimanis.

MĀRTIŅU BALLE

SESTDIEN, 6. NOVEMBRĪ, PL. 8. vak.
LATVIEŠU NAMĀ

Programmā: Mārtiņbērni ar savām dejām — TLB Diždanča priekšnesumā

Spēlēs V. Griķa orķestris — Pilna bufete — Dažādi pārsteigumi

IEEJA $2.00

Visus laipni ielūdz

RĪKOTĀJI

Estd. 1874

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954

Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153

Parkošana abās bēru mājās.

ALFREDS STIKUTS
REALTOR
2889 Dufferin Street
tel. 789—1535, Toronto 19

Izdaru visāda veida APMETUMU DARBUS
iekšpusē un ārpusē.
Lieku grīdu plates (tīles).
Darbs garantēts.
BRUNO LIELBARDIS
769-8280, Toronto.

Latviešu puķu veikals
un mākslas salons **CALLA**
727 DANFORTH AVE., TORONTO 6, ONT.
TEL. 466—9911 (arī pēc darba)
Piedāvājam: ☆ *Svaigi grieztus ziedus.* ☆ *Podu puķes.* ☆ *Zaļuma stādus.* ☆ *Tautiski izstrādājumi.*
Piegādājam mājās. Lūdzam pasūtinājumus nodot laikus.
Milda Kļaviņš.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS
Dabūjamas DV grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont.

A. Šilde — Bez tiesībām un brīvības	$7.50
I. Grebzde — Mīsas, rom.	$6.00
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
J. Plaudis — Ložmetēju rota, rom.	$4.00
A. Bērziņš — Unpunished Crime	$5.75

Toronto Window MFC Co. Ltd.
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesalstošai informācijai zvanīt
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS
darbā 285-1471, mājās BA 5-5314.

VIESĪBAM, KOMERŠIEM
sagatavoju un piegādāju mājās auksto galdu, piemērotu katram gadījumam: salātus, putnus, zivis, vēžus — sākot ar $3.50 no personas.
E. BĒRZIŅŠ — 1413 Bloor St. W. tel. 536—0657, Toronto.

A. EGLITIS — T. V. RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

Lotus
FLORIST • GIFT SHOP • 802 BATHURST STREET • TORONTO • PHONE 533-3884

792 BATHURST ST.
(pie Bloor St.)
LE 3-3884

☼ PUĶES ☼ LATVIEŠU GRĀMATAS ☼ SKANU PLATES ☼
DZINTARS ☼ KRISTALLS ☼ PORCELĀNS ☼ KERAMIKA
KANADAS UN ASV LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU IZSTRĀDĀJUMI

Daudz dienu svinamu mums nes īs novembris,
Šis atceru un godu mēnesis:
Tas nesīs Andrejus un Mārtiņus, Arvīdu Tīrumu
Un varbūt pirmo sniega kārtiņu.

Mūsu līdzstrādnieks

Tālivaldis Dangavs

pēkšņi miris šī gada 20. oktobrī Argentīnā

LATVIJA AMERIKĀ un
APGĀDS DAUGAVAS VANAGS

Negaidot aizsaukts mūžībā mūsu mīļais draugs

RAKSTNIEKS

Tālivaldis Dangavs

Miris 58 gadu vecumā 1965. g. 20. oktobrī City Bell, Argentīnā

Nozīmīgākai krītoša zvaigzne,
Nozīmīgākai sasisti stikli.

Viņu mūžīgā piemiņā paturēs
EDUARDS UN VERA KEIŠS TORONTO

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto.

HIGH PARK SAUNA & MASSAGE
dāmām un kungiem no otrdi enas līdz sestdienai, no pl. 12 līdz 11 naktī.
Svētdienās: no pl. 3 līdz pl. 2 p.p.
588 ANNETTE ST., PIE RUNNYMEDE
TEL. 767—4086, TORONTO.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

VALUDE

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkaļa
A. KIVLENIEKA, G. J.
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4., Ont., 533—2837
Tautiešiem atlaide

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRIDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-9163
viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowne.

Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMUS.

☼ Turpat dabūjami BILŽU LOGATI. ☼

Labas ziņas sainīšu sūtītājiem.

Mēs pārdodam angļu vilnas uzvalku drānas
3,5 jardi — $14.50. Brokāts un kreps — $1,80 jardā. Plašā izvēlē gatavas kleitas.
Estonian DRESS & TEXTILE CENTRE
1187 — 1189 Bloor St., W. (Brock stūrī) Toronto.

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS
Rūpējas par jūsu drošību jau 14 gadu
PL 9-0266.

PUĶU VEIKALS
Venus
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām
Piegādā Lielotonto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4087.
A. PUTNIŅŠ

VECTĒVA ZIŅTIS

Par raķeti un domām

Nekāda vismodernākā raķete nespēj mūs aizvizināt uz mūsu dzimteni tik viegli un ātri kā mūsu pašu vecīgās domas.

Par elli un debesīm

Edvarts Virza kādreiz rakstīja: „Lai ir mūžīgi nolādēti tie, kas stāv ar vienu kāju ellē, ar otru debesīs." Vai nav tā, ka šos Virzas vārdus varētu attiecināt arī uz tiem mūsu tautiešiem, kuri, neskatoties uz savu latvisko izcelsmi, par vari dzenas pakaļ visam amerikāniskam, franciskam, vāciskam, angliskam; pat savu matu frizūras izķēmodami tā, ka viņu sejas tagad atgādina trulo akmenslaikmeta divkājaino radījumu sejas?

Par paziņām un draugiem

Vai nav tā, ka labi paziņas ne katru reizi mēdz būt arī labi draugi? Ja jaunības gados ikviens labs paziņa mums liekas arī labs draugs, tad nobriedums gados tas tā vairs nemēdz būt; tad paziņas ir tikai paziņas, bet draugu atrodam pavisam retos gadījumos. Nobrieduma gados cilvēks visam mēdz tuvoties ar daudz lielāku nopietnību, arī draugu izvēlei.

Par gaumi un bezgaumi

Mēģini atskirties no bezgaumīgā pūļa, pirms tas tevi nav galīgi sabradājis... Ja kāds ķēmojas pakaļ pūļa bezgaumībām, tad tāds ir pazaudējis savu individuālo stāju un savu personīgo seju. — Vai nav tā, ka tie, kuŗi tērpjas pūļa bezgaumīgajos kankaros, parāda sava gara nabadzību?

Par Dievu un velni

Ne ikviens mēs esam atraduši savu Dievu, bet savs velns mums gan ir ikvienam.

Par to, kas ātri kļūst nemoderns

Vai nav tā, ka tie, kas tik pārlieku dzenas pēc visa moderna, beidzot zaudē dzīves vērtīgāko un patstāvīgāko, jo, dzejnieces Valdas Moras vārdiem izsakoties, „modernais tik ātri kļūst nemoderns."

Par likteni

Likteņis nemaz nav tik akarbs, nedz jauns, kā cilvēki mēdz iedomāties; savam izredzētam viņš aizvien vēl atstāj cerības.

Ed. Tūters

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak.
Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto.

COXWELL — QUEEN
izīrējama
NEMĒBELĒTA ISTABA AR VIRTUVI
(ledusskapis, plīts) — kungam.
Zvanīt 466—1988, Toronto

J. Rosny
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANAS BIROJS
467 Sherbourne St., Toronto.
Tel. WA 4-1408.
☆
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca — HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja — LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ĶUKULS

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. — Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

TRAVEL CLUB
CEĻOJUMU BIROJS
World Wide Travel Service
O. K JOHNSON & CO. LIMITED
697 Bay Street, Toronto 2 — *EMpire 6—9488*

Everlast Heating Co. — LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

CREST FLORISTS — HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nuliša un V. Reinholda gleznas
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

DCS
Drapery Contract Services
IMANTS E. KRŪZE
521 OAKWOOD AVE.
Tel. 783-2211 798-4455. Mājās BA 5-9292
Nesaistoša informācija un lietpratēja padomi jūsu mājas iekšienes izdailošanai. Aizkari, grīdsegas, drapērijas u.c.

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK
BARRISTERS and SOLICITORS
tel. 368—4451
365 Bay Street, Toronto

8
KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
☐ attīstīšana ☐ palielinājumi ☐ duplikāti ☐ ☐ citi darbi ☐ izcilus kvalitāte ☐ atlaide ☐
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
12 Richmond Street East,
Toronto 1, Ontario,
Tel. EM 6-5948.
Suite 107
RO 6-8354 (mājās)

Dr. S. HOLMBERG
ZOBĀRSTS - ĶIRURGS
paziņo savu jaunā kabineta atvēršanu
425 Jane Street, Toronto,
(Jane - Annette)
tel. 762—3050.

PĀRSŪTAM
naudu uz LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14-21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIŅĪSU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

ĀBOLUS un MEDU
PIEDĀVĀ no savas fermas
(Dažādas šķirnes)
27 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6,
tel. HO 1-2593

S. & G. TIRE SERVICE
459 Roncesvalles Ave., Toronto
Tel.: LE 4-6602

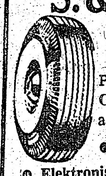

Pārdodam: DOMINION ROYAL, DUNLOP un GOODRICH augstākās kvalitātes ziemas riepas, kā arī RITEŅUS par vairumtirdzniecības cenām.
☼ Vulkanizējam un atjaunojam jūsu vecās riepas.
☼ Elektroniska riteņu balansēšana. Atvērts no pirmdienas līdz piektdienai līdz 8 vakarā. Sestdienās līdz 5 pēcpusdienā.
ZEMAS CENAS. GARANTĒTS DARBS. Latviešiem ATLAIDE.

PRECES un ĒDAMLIETAS TAGAD DABŪJAMAS LIELĀKOS VAIRUMOS
Tādēļ sūtiet
Naudu uz U.S.S.R.
Lai Jūsu apdāvinātie paši izvēlas
Pilnīgi garantēts
Licenzēts pie bankas departamenta un nodrošināts par $20.000.
Mēs esam VIENĪGĀ firma, kas vienmēr piesūta KVĪTES, parakstītas no saņēmēja.
Piegādes laiks 2 nedēļas. Nekādi atvilkumi.
Tarifs, 9 rubļi — $10.—
Sūtīšanas izdevumi līdz $30 $2.75.
pāri par $30.— 10%.
GRAMERCY SHIPPING Inc.
744 Broad St., Newark N.J.
Rakstiet angliski vai latviski.
Pieprasiet katalogus.
GRAMERCY
SHIPPING Co.
118 East 28 St., New York, N.Y.
DIB. 1945. G.
MU 9-0598.

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
Pārstāvis
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO1-1114 mājās 425-4162

Coxwell — Gerrard: 15 g. vecs 6 istabu dubultķieģeļu atsevišķs bungalovs, moderna apkure, virtuve, divas vannas istabas, vieta atpūtas telpai pagrabā, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Zemes gabala lielums 49x261 pēdas, īpašums labi uzturēts. Iemaksa $5.000.-, atlikums uz vienu obligāciju.

Ziemeļu pusē Rice ezerama: Apbūves gabali vasarnīcām. Iemaksa $300.-.

Don Mills—York Mills: 4 dzīvokļu dubultķieģeļu atsevišķs nams, ūdens eļļas apkure, pārkošana, īpašums moderni iekārtots, 7 gadi vecs. Iemaksa $10.000 — 5,25% obligācija.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ IZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLIDZĪBAS

SPORTS

KRIEVU VOLEJBOLISTI TORONTO

Volejbols kļūst pasaulē arvien populārāks, bet Kanadā tas atrodas pabērna lomā. Vēl pirms dažiem gadiem volejbols, kādu spēlēja Kanadas vidusskolās, bija pavisam primitīvs, tāpēc nesaistīja ne sportistus, ne arī skatītāju interesi. Ja šis sporta veids kļavas lapas zemē sācis kļūt kvalitātīvi labāks, par to jāpateicas galvenokārt igauņu un latviešu volejbolistiem, kas arvien bijuši teicamākie Kanadā, kuŗas volejbola savienība pieliek daudz pūļu, lai šo sporta veidu celtu. Šī mērķa ietvaros Kanadā viesojās viriešu pasaules meistars Pad. savienība un krievu sieviešu vienība, kas Tokio izcīnīja sudraba medaļu. Lai rādītu skatītājiem augstas klases volejbola demonstrāciju, krieviem par sacīkšu partneri uzaicināja ASV viriešu un sieviešu izlases. Amerikāņu un krievu komandas spēlēja daudzās Kanadas pilsētās. Treneriem, sportistiem un interesentiem bija noorganizētas īpašas treniņu paraugstundas.

Vairāk par 6000 skatītāju bija ieradušies Toronto Maple Leaf arēnā un redzēja tiešām augstas klases volejbolu. ASV sieviešu vienība krievietēm bija vājš pretinieks un zaudēja ar 2:15, 4:15 un 5:15. Amerikānietēm nebija pa spēkam atņemt asās gremdes, viņas arī nespēja iedragāt pretinieču aizsardzību.

Daudz interesantāka bija viriešu sacensība. Amerikāņi lieliski darbojās 1. setā, kad bija pelnījuši uzvaru. Serves daudzkārt mainījās, neļaujot nevienai vienībai punktus. Šajā setā amerikāņi atradās visu laiku vadībā, bet sīkas nelaimītes jāva krieviem setu uzvarēt. Arī 2. seta sākums bija labvēlīgs amerikāņiem, bet tālākajā spēles gaitā krievu lieliskā aizsardzība izgaisināja amerikāņu cerības. Trešā setā krievi spēlēja ļoti pašpārliecināti un uzvarēja spēli ar 15:12, 15:6 un 16:9.

Abas vienības bija labā fiziskā gatavībā. Krievu sešnieks izrādījās vairāk saliedēts, nodemonstrēja labu aizsardzību un vairāk izmantoja pretinieka vājās vietas. Amerikāņu gremdes gan bija spēcīgas, bet mazāk pārdomātas. Abas vienības reizēm apmānīja pretinieku aizsardzību, kad gremdētājs, kuŗam bumba piespēlēta it kā gremdēšanai, to nepasita, bet atstāja citam gremdētājam.

Nākošā dienā Toronto notika tā sauktā volejbola „klīnika," volejbola sporta speciālistus iepazīstināja ar modernā volejbola treniņu metodēm. Kanadas sieviešu un viriešu volejbola izlases absolvēja spēles pret Pad. savienību. Kanadas viriešu izlase zaudēja krieviem ar 4:15, 1:15 rezultātu. Speciālistu vērtējumā ļoti labi sevi atestēja latvietis Vilmanis, kas jau tagad varētu spēlēt daudz spēcīgākā vienībā. Viriešu vienībā no latviešiem bija iedalīti Žulps, brāļi Richteri un Vilmanis. Pārējie spēlētāji, atskaitot vienu, bija igauņi. Ž. Z.

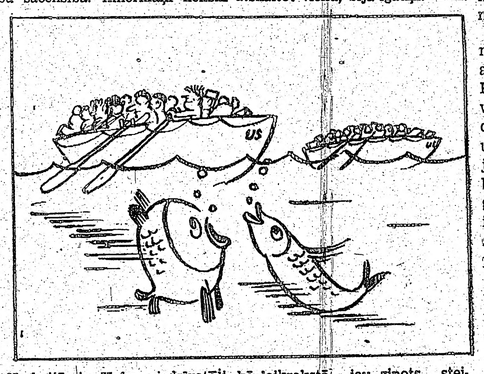

Neskaitāmi Kubas iedzīvotāji, kā laikrakstā jau ziņots, steidzas atstāt diktātora Kastro salu, baidīdamies, ka bārdainais Fidels izbraukšanas atļauju atkal varētu liegt.
Zīvis: Liekas, ka sākusies Kastro invāzija Floridā...
Ed. Keiša karikatūra LA

Jūs esat vienmēr gaidīti pie
Robertson
CHEV — OLDS
1515 DANFORTH
Mūsu klientu un draugu rīcībā ir mūsu latviešu pārstāvis
Robertson
Chevrolet
Oldsmobile
25 gadus vienā vietā
1515
Danforth
HO 6—1131

Hans Plaude
HO 6 - 1131
Nevilcinieties piezvanīt Plaudes kungam gadījumā, ja jums rodas problēmas jauna vai lietota automobiļa pirkšanā vai tā financēšanā.
AĢENTŪRA, KAS GADĀ PĀRDOD VAIRĀK KĀ 8000 SATIKSMES LĪDZEKĻU
1966. GADA MODEĻI PĀRDOŠANĀ
Noteikti iegriežaties pie HANŠA PLAUDES
Chevrolet un Oldsmobile modeļi

„Atbrīvošanas" karš Āzijā

Ciņas Vietnamā turpinās ar mainīgām sekmēm. Pēc tam, kad Dienvidvietnamas armija izrādījās nespēcīga cīnīties ar skaitliski daudz mazāko, bet disciplinēto un morāliski stiprāko pretinieku, ciņās arvien vairāk sāk iesaistīties amerikāņu armijas speciālās vienības, bet stāvoklis pilnībā vēl nav mainījies Dienvidvietnamas valdībai labvēlīgā virzienā.

Par šo jautājumu mūsu laikraksta līdzstrādniekam bija izdevība piedalīties pārrunās ar lietpratējiem, kuŗi tikko atgriezušies no Āzijas karalaukiem.

„Ir radies jauns kara veids, kādu Rietumos līdz šim nepazinām. Tā sauktais atbrīvošanas karš ir tāds, kuŗu neviens nepiesaka, bet tas sākas pēc ilgas gatavošanās. Turklāt šim karam nav nekādas līdzības ar partizānu cīņām, kādas savā laikā izcīnīja īri un indieši pret Lielbritaniju. Vietkonglem Vietnamā ir tikai 100.000 labi apmācītu un labi apgādātu karavīru, kas trenēti karam visos apstākļos, bet viņu vinsnieki ir reizē arī politiskie vadītāji. Glēvulība vietkongu vienībās nav sastopama, jo tā nozīmē ne vien disciplīnas, bet arī ideoloģisku apgabalu un ciemu partizānu vienības ir mazāk apmācītas, bet tomēr veic savus uzdevumus. Ciemos, piemēram, partizāni pa dienu kopj savu rīsu lauku un tikai nakti iziet „medībās" ar šauteni.

Dienvidvietnamas valdības armijā ir ap 600.000 karavīru, bet amerikāņu skaits tuvojas 150.000. Kā tas iespējams, ka mazajai vietkongu partizānu armijai izdevies demorālizēt samērā prāvo un labi apgādāto valdības armiju? Lai to izprastu, jāsaprot „atbrīvošanas" kara technika. Tās galvenais mērķis nav pretinieku iznīcināt, bet demorālizēt. Lai to sasniegtu, vietkongu vienības vispirms ķērušās pie atsevišķu valdības posteņu iznīcināšanas, sevelkot, teiksim, pret Dienvidvietnamas armijas garnizonu vai posteni, kuŗā ap 50 vīru, desmitkārt lielākus spēkus. Uzbrukumam sākoties, pārspēks nodrošina sekmes. Güstekņus šādās akcijās neņem, bet pie dzīvības palikušos valdības karavīrus atlaiž, lai tie pastāstītu citiem par kaujas iznākumu, kas augstākā mērā demorālizē. Vietkongi gan aplasa visus ieročus un municiju, kas ir ASV ražota, jo tās piegāde džungļos nav viegla. Šādu nelielu, bet sīvu kauju iznākumā vietkongu armijai bija izdevies lielā mērā iedragāt Dienvidvietnamas rēgulārās armijas morāli. Tās neveiksmes savukārt bija mazinājušas uzticību valdībai Saigonā.

Šādā situācijā ASV valdībai bija jāpieņem lēmums par karaspēka vienību sūtīšanu uz Vietnamu. Kaut vēl nav güti redzami militāri panākumi, amerikāņu vienības tomer lielā mērā pacēlušas Dienvidvietnamas rēgulāras armijas morāli, kā arī radījušas iedzivotājos lielāku drošības sajūtu. Iedzīvotāji vairs nedomā, ka vietkongi ir neuzvarami.

Būtībā uz Vietnamas zemes tagad aci pret aci stāv divas lielvalstis — ASV un sarkanā Ķīna. Karam nosprausti samērā šauri logati, jo neviena no karotājpusēm, cik vērojams, nevēlas izraisīt Āzijā lielo karu ar atomieročiem. Bet tas vēl nenozīmē, ka karš būs ierobežots arī laika ziņā. Lai gūtu taustāmus militārus panākumus, Dienvidvietnamas valdībai, liekas, būs nepieciešami pāris gadu, bet — panākumi var kavēties arī ilgāk. Kas notiks pēc tam, kad militāri, teiksim, vietkongu armija būs sakauta, tā pagaidām vēl ir mīkla. Pašreizējā Dienvidvietnamas valdība ir saimnieks tikai Saigonā un militārajos postenos, viss pārējais ir tikai vai nu nevienam nepiederoša territorija, vai arī vietkongu infiltrēti apgabali. Nevienu lieku pilsētu vietkongi necenšas ilgi paturēt savās rokās, viņi to arī nespēj, bet pēc viena šāda vietkongu iebrukuma paiet ilgāks laiks, kamēr aizmirstas terrora sekas. Turklāt pašas vietnamiešu ģimenes ir dažkārt sašķeltas: viens brālis cinās valdības, otrs vietkongu pusē. Pats galvenais tagad ir restaurēt, pareizāk sakot, izveidot Vietnamas centrālās valdības autoritāti, kuŗa liela nekad nav bijusi.

Stāvoklis Dienvidaustrumāzijā, sevišķi pēc apvērsuma mēģinājuma Indonēzijā, ir ārkārtīgi kritisks. Vietkongu uzvara Dienvidvietnamā nozīmētu ne vien komūnistisku Vietnamu, bet reizē arī komūnistisku Āziju un baltās rases un demokratisko ideju pilnīgu bankrotu šajās zemēs. ASV tādēļ nedrīkst atvilkties no Dienvidvietnamas, nedrīkst ļaut notikumiem Āzijas kontinentā pašplūsmu, jo šī plūsma būtu komūnistu dominēta. „Atbrīvošanas karš" ir tikai segvārds pasaules iekarošanas kustībai, — tās domās. Jau kopš apvērsuma to tagad saprot ne vien ASV politiskā un militārā vadība, bet to saprot arī Eiropas valstis. Taču galvenā problēma ir tā, cik ilgā vai īsā laikā pašas Austrumāzijas tautas sapratīs „atbrīvošanas kustības" būtību.

Kaut kādas miera sarunas Vietnamā liekas neiespējamas, jo sarkanā Ķīna un vietkongi ir pārliecināti, ka šo karu nevar zaudēt. Otra puse savukārt atzīst, ka šo karu nedrīkst zaudēt. Pēc visām zīmēm spriežot, šis karš būs ilgs, dārgs un asiņains. Bet citas izejas nav.

Hamilkars Barka

PROPAGANDAS PRĀVA RĪGĀ

Rīgā jau kopš 11. oktobŗa turpinās tiesas prāva, kuŗā aizmugūriski tiesā sešus „kaŗa noziegumos" apsūdzētus latviešus. Viņus apvaino padomju pilsoņu nogalināšanā. Viens no apsūdzētajiem dzīvojot Kanadā, viens ASV un viens Rietumvācijā. Divi pēc otra pasaules kaŗa beigām pazuduši pagrīdē un turpinot slēpties. Sestā apsūdzētā dzīvesvieta nav minēta. Tiesas prāvā paceltās masu slepkavības notikušas Rēzeknes apkārtnē. Likvidēto vidū bijuši žīdi, čigāni un politiskie apcietinātie. Trīs apsūdzētie vācu okupācijas laikā bijuši policijas apriņķu priekšnieki Latvijā. Prokurors tiesā uzsvēris, ka Latvijā nogalināti vairāk nekā 600.000 civilistu un padomju kaŗa gūstekņu, kamēr 280.000 latviešu aizvesti uz Vāciju. Prokurors izteica neapmierinātību, ka līdz šim nav izdevies panākt „vainīgo" izdošanu nedz no Kanadas, nedz ASV un Rietumvācijas.

Tādas ir ziņas, kuŗas par Rīgā notiekošo politiskās propagandas teātŗa procesu sniedz kanadiešu laikraksti. Mūsu laikraksts savā laikā jau ziņoja par Pad savienības prasību Kanadas, ASV un Rietumvācijas valdībām izdot šajās valstīs dzīvojošos latviešu „kaŗa noziedzniekus". Tā kā Rietumu valstis prasību atstāja bez ievērības, Rīgā nu aizsākts aizmugurisks propagandas tiesas process. Pēc okupantu laikrakstu ziņām, pārējie trīs apsūdzētie gan „notvērti" un stāv prokurora priekšā. Apsūdzētajiem pārmet Audriņu ciema iedzīvotāju nogalināšanu. Piezīmējams, ka par komūnistu partizānu slēpšanu vācieši Audriņu ciemu nolīdzināja ar zemi un tā iedzīvotājus nošāva. Tagad Maskavas propagandisti šai nodarījumā apvaino sešus latviešus.

Kanadiešu laikrakstos 28. oktobrī sniegts Reutera aģentūras ziņojums no Rīgas, ka teātŗa procesa prokurors pieprasījis nāvessodu pieciem no apsūdzētajiem — Jāzepam Bazanovskim, Jānim Krasovskim (abi pēc kaŗa beigām bija slēpušies) un trim Rietumos dzīvojošajiem trimdiniekiem. Sestajam apsūdzētajam — Pēterim Valčukam, kas reizi sodu vergu nometnēs jau izcietis, prokurors pieprasījis 15 gadu cietumsoda.

Tā kā līdzīgi propagandas procesi sen jau pazīstami, nav šaubu, ka prokurora pieprasītos sodus arī piespriedīs.

Kanadas vēlēšanu kampaņa

Līdz Kanadas federālā parlamenta vēlēšanām 8. novembrī atlikušas nepilnas divas nedēļas. Visas politiskās partijas pieliek vēl pēdējās pūles, lai nosvērtu vēlētāju domas savā un savu kandidātu labā.

Konservatīvo vaditājs Difenbēkers 45 minūšu garā intervijā Ontario valdības mītnē izteicās, ka viņa uztverē, vēlēšanas atnesīs uzvaru un minoritātes valdību konservatīvajiem ar viņu, protams, kā ministru prezidentu. Kādā citā intervijā Difenbēkers domāja, ka viņa partija var iegūt vairāk balsu nekā liberāļi, bet ka ikvienai partijai būs ļoti grūti sastādīt vairākuma valdību.

Gluži pretējos uzskatos ir ministru prezidents Pīrsons, kas liberāļiem paredz vairākuma valdību savu pārliecību pamatojot uz vēlētāju skaidru prātu un apziņu, ka Kanadai un kanadiešiem nekad nav gājis labāk, nekad nav bijusi plašāka nacionālā tirdzniecība, augstāks dzīves standarts un mazāks bezdarbs.

Jaundemokratu līderis Dagless gan nav tik pašpārliecināts par savas partijas uzvaru, bet absolūti pārliecināts, ka viņa partija ir vienīgā, kas Kanadai var palīdzēt un ka viņš pats ir vienīgais, kas var ieņemt ministru prezidenta krēslu. „Difenbēkers pierādīja," sacīja Dagless, „ka kuŗš katrs var būt ministru prezidents. Pīrsons ir pierādījis, ka Kanada var iztikt bez ministru prezidenta." Ne pārāk loģisks arguments. Bet loģika un vēlēšanu kampaņa jau nebūt nelet kopsolī.

Vai saprašanās Rodēzijā?

Anglijas ministru prezidents Vilsons ieradies Rodēzijā, lai ar labu vai ļaunu panāktu tās premjēra Smita atteikšanos no neatkarības pasludināšanas. Anglija nepieciešamības gadījumā solījusies aizkavēt Rodēzijas neatkarību ieročiem rokās. Vašingtona solījusies palīdzēt. Apvienotās nācijas turpat vienbalsīgi nodekļarējušas, ka nedrīkst pieļaut jauna, Dienvidafrikai līdzīga režīma rašanos. Ministru prezidenta Smita neatkarības tendences, viņa cerības uz pilnīgu balto minoritātes virskundzību likās bezcerīgas.

Tagad no Solsberijas saņemtās ziņas liecina gluži pretējo. Ministru prezidents Vilsons sācis nopietni pārdomāt eventuālu līgumu ar Rodēziju, kas garantētu gadījumā, ja šai kolonijai tiktu piešķirta neatkarība, ka melnajiem neatņemtu viņu kostitucionālās tiesības. Acumirkļa krize ir novērsta, pavērtas durvis sarunām, Anglija ieguvusi laiku. Bet liekas, ka šis laiks strādās ministru prezidenta Smita un viņa neatkarības plānu labā. Pašreiz pie sarunu galda sēž tikai baltie — angļi un kolonisti. Rodēzijā balto ir ap 230.000, melno turpat četri miljoni. Tādēļ ir iemesls baidīties, ka pārsteidzīga un vienpusīga balto neatkarības pasludināšana var novest pie Rodēzijas sacelšanās, — ar lielām cerībām uz atbalstu no citām Afrikas valstīm. Pazīmes tam jau manāmas. Solsberijā notikušas vairākas plašas nēģeŗu demonstrācijas pret balto kolonistu valdību. Acīm redzot, melnie nav samierinājušies ar savu likteni, kā to baltie tik bieži gribētu likt domāt. Demonstranti prasīja katram Rodēzijas iedzīvotājam (protams, ievērojot balstiesību vecuma likumu) vienu balsi. Tas, dabiski, pārvilktu svītru balto virskundzībai. Un tas arī ir viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ ministru prezidents Smits cenšas panākt ātru Rodēzijas neatkarību: lai balto valdīšanā nēģeŗu prasības nepiepilditos.

Politiskais apskats

Tieši mazās valstis ir tās, kassaprotama. Kā amerikāņi, tā visvairāk nomodā par pasaules brīvības nosargāšanu. Taizemes ārlietu ministŗs Tanats Komans nesenajā Azijas tautu pretkomūnisma līgas 11. konferencē Manilā ieteicis četru punktu plānu komūnisma apkaŗošanai: 1) Izbeigt sabiedrībā sociālo šķiŗu nevienlīdzību un netaisnības; 2) izplatīt brīvības ausmu komūnistu valstīs; 3) nepārtraukti atklāt mūnisma nespēju un sasniegumu trūkumu, lai atvērtu strādājošās šķiras acis. 4) Modrību un vienotu stāju internas un externas agresijas atvairīšanai. Komans pareģoja eventuālu komūnisma bojā eju, jo tas satur sevī pašiznīcības sēkli.

☆

Notikumi Indonēzijas galvaspilsētā Džakartā liek domāt, ka Sukarno dienām prezidenta amatā tuvojas beigas. Pag. nedēļas nogalē prezidents radiorunā prasīja pārtraukt pretkomūnistiskās demonstrācijas, pretējā gadījumā piedraudot ar apšaudi. Bet Indonēzijas armija, kuŗai demonstrantus būtu jāapšauda, ir citās domās. Jau kopš apvērsuma novēršanas 30. septembrī un 1. oktobrī armijas vadība gandrīz pilnīgi ignorējusi Sukarno prasības un to turpina darīt arī tagad.

Sukarno radiorunai armija atbildēja ar atļauju noturēt plašas pretkomūnistiskas demonstrācijas Indonēzijas ārlietu ministrijas durvju priekšā. Demonstranti skaļi lamāja komūnistu Ķīnu un ķīniešus, Indonēzijas komūnistu partiju un kreiso ārlietu ministru Dr. Subandrio.

Politiskie novērotāji paskaidro, ka pie ārlietu ministrijas demonstrējusi jaunā paaudze, — ļoti sāpīgs pliķis prezidentam Sukarno, — kas prasījusi izbeigt komūnistu Ķīnas jaukšanos Indonēzijas iekšējās lietās. Armija vēl uzlēja benzīnu ugunij, paziņojot, ka konfiscēs ķīniešu īpašumus un padzīs ķīniešus no Indonēzijas robežām, ja apvērsumā vainīgie turpinās saņemt palīdzību no Pekingas. Komūnistu partijas darbība tagad pārtraukta jau septiņās Indonēzijas provincēs.

☆

Apvienoto nāciju ģenerālsekretārs Utants atjaunojis savu ciņu par komūnistu Ķīnas uzņemšanu starptautiskajā organizācijā, paskaidrojot, ka tikai ar šādu soli AN var izdoties panākt progresu vispārējas atbrunošanās virzienā. Utants brīdināja, ka nākošo gadu laikā tagad piecu valstu lielais atomklubs var triskārtoties un pasaule var nonākt izniecības briesmu priekšā. Lai no tā izvairītos, vispirms AN saimē jāuzņem tā atomvalsts, kas vēl joprojām atrodas šīs saimes ārpusē.

Utants mudināja Apvienotās nācijas uzņemt visas pasaules valstis. Ar to nebūtu palīdzēts tikai pasaules atbruņošanās centieniem, bet arī saimnieciskajai un sabiedriskajai attīstībai.

☆

Politiskie apstākļi Dominikā atkal sākuši pasliktināties. Nemu ar Rodēziju, kas garantētu gadījumā, ja šai kolonijai tiktu piešķirta neatkarība, ka melnajiem neatņemtu viņu kostitucionālās tiesības. Acumirkļa krize ir novērsta, pavērtas durvis sarunām, Anglija ieguvusi laiku. Bet liekas, ka šis laiks strādās ministru prezidenta Smita un viņa neatkarības plānu labā. Pašreiz pie sarunu galda sēž tikai baltie — angļi un kolonisti. Rodēzijā balto ir ap 230.000, melno turpat četri miljoni. Tādēļ ir iemesls baidīties, ka pārsteidzīga un vienpusīga balto neatkarības pasludināšana var novest pie Rodēzijas sacelšanās, — ar lielām cerībām uz atbalstu no citām Afrikas valstīm. Pazīmes tam jau manāmas. Solsberijā notikušas vairākas plašas nēģeŗu demonstrācijas pret balto kolonistu valdību. Acīm redzot, melnie nav samierinājušies ar savu likteni, kā to baltie tik bieži gribētu likt domāt. Demonstranti prasīja

Pēdējo dienu notikumi liecina, ka šīs cerības bijušas veltīgas. Valdība sabrukusi, un visā valstī sākusies pretēju elementu apšaudīšanās.

Dominikas nelaime nav nedz pārsteidzoša, nedz sveša vai ne-

Pad. savienība AN pilnsapulcē pacēlusi prasību apturēt esošo atomieroču izplatīšanu. ASV to jau paspējušas noraidīt, jo tas stātos ceļā atomieroču sadarbībai Ziemeļatlantijas aizsardzības organizācija. Padomju savienības priekšlikums paredz, ka atomvalstīm jārūpējas, lai viņu atomieroči, tieši vai netieši nenonāktu citu nāciju rokās, sabiedrotos ieskaitot.

Tas no jauna ilustrē padomju bloka pārliecību, ka amerikāņi nolēmuši nodot savus atomieročus pa grābienam Rietumvācijai ar plānoto atomfloti NATO ietvaros. Ungārijas pārstāvis Mods uzsvēra, ka Rietumvācija pēdējā laikā intensīvi pūlas piekļūt atomieročiem.

☆

Vietnamas kaŗa darbība atkal pietuvojusies Saigonai. Operējot galvaspilsētas pievārtē, komūnistu partizāni vismaz divu bataljonu stiprumā uzbrukuši dienvidvietnamiešu pozicijām 20 jūdžu ziemeļrietumos no Saigonas. Uzbrucēji atsisti, zaudējot vairāk nekā 100 kritušo.

ASV militārā vadība Saigonā ziņo, ka pēdējā laikā Dienvidvietnamā iefiltrējušies vēl vismaz divi Ziemeļvietnamas rēgulārās armijas pulki.

Dienvidvietnamas kauju vietas piecu dienu vizītē helikopterī apmeklēja ASV senātors Edvards Kenedijs, Mei Me apkārtnē, kur amerikāņi atradās komūnistu ielenkumā, nonākot nekaitīgā partizānu snaipeŗu ugunī. Apšaudes laikā bruņotais senātora helikopteris atradās 1400 pēdu augstumā.

Lielā izvēlē
MOTTON FURS
ļoti mērenas cenas
349 Roncesvalles Ave. TORONTO
Tel. LE 5-1393